
STRATEGIA ROZWOJU GMINY BARUCHOWO NA LATA 2021-2027

GMINA BARUCHOWO
POWIAT WŁOCŁAWSKI
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE

ZAMAWIAJĄCY	GMINA BARUCHOWO
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

BARUCHOWO 2021

Opracowanie:

Westmor Consulting

Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Ewelina Ziółkowska – Analityk

Spis treści

Wstęp	4
1. Wnioski z diagnozy	8
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań	21
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta	37
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	41
4.1. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego	41
4.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Baruchowo	45
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	48
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Gminy Baruchowo	54
7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	55
8. Źródła finansowania Strategii Rozwoju	60
Spis tabel i rysunków	71

Wstęp

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Baruchowo na lata 2021-2027 składa się z dwóch głównych części:

- 1) wniosków z diagnozy strategicznej,
- 2) określenia strategii rozwoju, w tym wizji i misji, celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań strategicznych i oczekiwanych rezultatów ich realizacji.

Celem diagnozy jest analiza potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Baruchowo, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań.

W drugiej części przedstawiono plan działań 2021 do 2027 roku w oparciu o wnioski z przeprowadzonej analizy. W części tej określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

UWARUNKOWANIA PROGRAMOWE

Strategia Rozwoju Gminy Baruchowo na lata 2021-2027 stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój Gminy, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.;
- Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Gminy Baruchowo z dokumentami wyższego rzędu.

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWA DO 2030 R.)

Strategia została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

- cel szczegółowy I – trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- cel szczegółowy II – rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- cel szczegółowy III – skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zakładane do realizacji przez Gminę Baruchowo wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także cel szczegółowy II – rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. i został przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Gminy Baruchowo zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU DO 2030 ROKU

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1054).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym,
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów,
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Gminy Baruchowo, obejmujące wykorzystanie potencjału ze względu na położenie i dostępność komunikacyjną, a także dalsze prace w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju do 2030 r.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO DO 2030 ROKU – STRATEGIA PRZYSPIESZENIA 2030+

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ przyjęta została uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 roku.

Celem nadrzędnym Strategii jest: „Jakość życia typowa dla wysoko rozwiniętych regionów europejskich”.

Cel ten zamierza się osiągnąć poprzez koncentrację działań w czterech obszarach tematycznych rozwoju, dla których określone zostały następujące cele główne i operacyjne:

— Obszar Społeczeństwo:

- Cel główny: 1. Skuteczna edukacja:
 - Podniesienie jakości kształcenia i wychowania,
 - Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach,
 - Kształtowanie środowiska edukacyjnego,
 - Rozwój szkolnictwa wyższego,
- Cel główny: 2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo:
 - Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego,
 - Rozwój wrażliwy społecznie,
 - Zdrowie,
 - Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe,
 - Sport i aktywność fizyczna.

— Obszar Gospodarka:

- Cel główny: 3. Konkurencyjna gospodarka:
 - Odbudowa gospodarki po COVID-19,
 - Innowacyjna gospodarka–nauka, badania i wdrożenia,
 - Rozwój przedsiębiorczości,
 - Rozwój sektora rolno-spożywczego,
 - Rozwój turystyki,
 - Internacjonalizacja gospodarki,
 - Nowoczesny rynek pracy,

— Obszar Przestrzeń:

- Cel główny: 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko:
 - Infrastruktura rozwoju społecznego,
 - Środowisko przyrodnicze,
 - Przestrzeń kulturowa,
 - Przestrzeń dla gospodarki,
 - Infrastruktura transportu,
 - Infrastruktura techniczna,
 - Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne,
 - Potencjały endogeniczne.

— Obszar Spójność:

- Cel główny: 5. Spójne i bezpieczne województwo:
 - Transport publiczny,
 - Cyfryzacja,
 - Bezpieczeństwo,
 - Współpraca dla rozwoju regionu.

Wyżej wymienione cele na szczeblu wojewódzkim są spójne z celami rozwojowymi określonymi przez Strategię Rozwoju Gminy Baruchowo na lata 2021-2027. Realizacja ich założeń wpłynie na osiągnięcie zakładanych efektów na terenie gminy i województwa kujawsko-pomorskiego.

1. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2021 poz. 1057) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Ponadto uwzględniono analizę zdolności inwestycyjnej Gminy Baruchowo i potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi załącznik do Strategii.

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I KOMUNIKACYJNE

Gmina Baruchowo jest gminą wiejską położoną w południowo - wschodniej części województwa kujawsko - pomorskiego w powiecie włocławskim. Jednostka samorządowa podzielona jest na 27 miejscowości zgrupowanych w ramach 15 sołectw: Okna, Goreń, Skrzynki, Lubaty, Kłotno, Świątkowice, Baruchowo, Boża Wola, Grodno, Kurowo Kolonia, Kurowo Parcele, Nowa Zawada, Zakrzewo, Zawada Piaski, Patrówek.

Gmina Baruchowo graniczy z:

- gminami: Włocławek, Kowal, Lubień Kujawski z powiatu włocławskiego, województwo kujawsko-pomorskie,
- gminą Gostynin z powiatu gostyńskiego, województwo mazowieckie,
- gminą Nowy Duninów z powiatu płockiego, województwo mazowieckie.

Układ drogowy na terenie gminy Baruchowo tworzą:

- droga wojewódzka nr 265 relacji Brześć Kujawski–Kowal–Gostynin,

- drogi powiatowe:
 - nr 2920 C (relacji Baruchowo–Kowal),
 - nr 2918 C (relacji Baruchowo–Kłotno–Goreń–Skrzynki– Okna–Patrowo),
- drogi gminne.

W bezpośrednim sąsiedztwie gminy Baruchowo przebiega droga Autostrada A1 (Gdańsk–Gorzyce) o zasięgu międzynarodowym, łącząca północ i południe Polski. Węzeł autostradowy „Kowal”, zlokalizowany po południowej stronie sąsiedniego miasta Kowal, za pośrednictwem drogi krajowej nr 1, umożliwia połączenie komunikacyjne drogi wojewódzkiej nr 265, przebiegającej przez gminę Baruchowo, z autostradą A1.

Drogi powiatowe pełnią bardzo istotną rolę pozwalającą na przepływ mieszkańców między głównymi miejscowościami powiatu, a także zapewniają dostępność do dróg wyższej kategorii.

Zgodnie z badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców gminy, do najważniejszych inwestycji na terenie gminy mieszkańcy zaliczyli budowę/rozbudowę i remonty dróg.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych wg danych GUS na koniec 2020 r. wynosiła 8 644,48 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) obszaru gminy w tym samym roku wyniosła 40,1%, co jest wartością wyższą od średniej wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego (23,5%) i kraju (29,60%). Szata roślinna na terenie gminy jest zróżnicowana, co wiąże się z występowaniem blisko siebie terenów rolnych i leśnych.

Zgodnie z danymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody w granicach administracyjnych gminy Baruchowo znajdują się:

- Rezerваты przyrody:
 - Olszyny Rakutowskie, którego celem jest utrzymanie olsów i lasów łęgowych o charakterze naturalnym,
 - Grodno, którego celem jest zachowanie jeziora Grodno wraz z otaczającymi go naturalnymi zbiorowiskami leśnymi,
- Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy,
- Obszary NATURA 2000: Błota Kłócieńskie (PLH040031. Dyrektywa siedliskowa) i Błota Rakutowskie (PLH040031. Dyrektywa ptasia).
- 7 pomników przyrody,
- 15 użytków ekologicznych.

Na obszarze gminy Baruchowo, zlokalizowany jest jeden ponadlokalny korytarz ekologiczny. Jest to korytarz Lasy Włocławsko-Gostynińskie (GKPNc-12) przebiegający przez północno-

wschodnią część gminy. Należy on do krajowej sieci ekologicznej ECONET Polska, pełniąc funkcję krajowego obszaru węzłowego.

Obszar gminy położony jest w obrębie następujących Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP):

- RW200023278888 – rzeka Rakutówka,
- RW200017275469 – Dopływ spod Lubaty z jez. Lucieńskim,
- RW200026277219 - Zuzanka od źródeł do Strugi bez Strugi,
- LW20056 - Jezioro Goreńskie.

Oprócz Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, w granicach administracyjnych gminy Baruchowo znajdują się również następujące jeziora: Skrzyneckie, Trzebowskie, Radziszewskie, Czarne, Grodeńskie i Kurowskie.

Według map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Oslony Kraju, na terenie gminy Baruchowo występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Rakutówka. Obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego są obszary i tereny zalewowe wzdłuż rzeki Rakutówka. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią.

Według podziału Polski na 172 JCWPd, teren gminy Baruchowo leży na obszarze jednej **Jednolitej Części Wód Podziemnych**, JCWPd nr 47 (PLGW23004877) obejmująca cały obszar gminy.

Zgodnie z danymi zawartymi w Systemie Oslony Przeciwsuwiskowej Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie gminy Baruchowo w miejscowości Grodno zlokalizowano dwa osuwiska:

- zsuw translacyjny o pow. 0,12 ha (124960 KRO),
- zsuw rotacyjny o pow. 0,11 ha (124960 KRO).

PROCESY DEMOGRAFICZNE

Na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy Baruchowo w roku 2020 na terenie gminy zamieszkiwało 3 423 osób (0,17% ludności województwa kujawsko-pomorskiego i 4,00% ludności powiatu włocławskiego), z czego liczba mężczyzn wyniosła 1 715 osób (50,10%), a liczba kobiet 1 708 osób (49,90%). Porównując dane dot. liczby ludności w roku 2020 w porównaniu z rokiem 2016, można zauważyć, że liczba mężczyzn zmniejszyła się o 63 osoby, tj. o 3,54%, natomiast liczba kobiet spadła o 54 osoby, tj. o 3,06%. Wpływ na taką sytuację miał przede wszystkim odnotowywany w ostatnich latach na terenie gminy ujemny przyrost naturalny.

Niekorzystnym zjawiskiem jest również starzenie się społeczeństwa spowodowane rosnącą liczbą ludności w wieku poprodukcyjnym oraz zmniejszaniem się liczby osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Zmieniająca się sytuacja demograficzna będzie w przyszłości skutkowała zmianą popytu na usługi publiczne związane z opieką społeczną i potrzebami osób starszych oraz problemem zapewnienia w najbliższej przyszłości aktywnych na rynku pracy zasobów ludzkich.

Saldo migracji ma istotny wpływ na wysokość populacji danego obszaru. W latach 2016-2020 (dane GUS) zanotowano dodatnie saldo migracji, co świadczy o większej liczbie osób meldujących się niż wymeldowujących z obszaru gminy Baruchowo.

GOSPODARKA

Obszar gminy ma charakter rolniczo-turystyczny. Głównym miejscem pracy i źródłem utrzymania dla większości mieszkańców jest praca w gospodarstwach rolnych oraz zakłady produkcyjne i usługowo-handlowe na terenie gminy oraz w pobliskich miastach m.in. w Kowalu, we Włocławku, Płocku oraz w Gostyninie.

W miejscowości Baruchowo przy drodze wojewódzkiej nr 265 zlokalizowane są gminne tereny inwestycyjne, objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego przyjętym uchwałą nr XI/65/2003 Radu Gminy Baruchowo z dnia 16.10.2003 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego tereny wydodrębnione z części gminy Baruchowo, powiat włocławski, położone w miejscowości Baruchowo, Boża Wola.

Wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Baruchowo można zaobserwować przodowanie sekcji G nad innymi. Jest to sekcja powiązana z handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (64 podmioty w 2020 r.). Znaczącą liczbę podmiotów gospodarczych odnotowuje się w sekcji F związanej z budownictwem (59 podmiotów w 2020 r.). Ogółem w latach 2016-2020 zarejestrowano 4,12% wzrost podmiotów gospodarczych. Największy wzrost w badanym okresie odnotowano w sekcji K związanej z działalnością finansową i ubezpieczeniową, natomiast największy spadek liczby podmiotów gospodarczych odnotowano w sekcji A (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo).

Wskaźniki aktywności gospodarczej na terenie gminy w latach 2016-2020 przyjmowały wartości zbliżone do powiatu włocławskiego oraz niższe niż średnia dla województwa kujawsko-pomorskiego i kraju, co pokazuje, że gmina Baruchowo charakteryzuje się dość niskim poziomem przedsiębiorczości wśród mieszkańców.

Stopa bezrobocia rejestrowanego (udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym) w gminie Baruchowo spadła z poziomu 13,8% w 2016 r. do 9,7% w 2020 r. (4,1 p. proc.). Dla porównania, w powiecie włocławskim stopa ta wyniosła na koniec

2020 r. 9,5%, w województwie kujawsko-pomorskim 6,3%, a w Polsce 4,6%. Wraz ze spadkiem bezrobocia zaobserwowano również zmniejszenie udziału osób korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem na terenie gminy.

Zgodnie z badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców gminy, do najistotniejszych problemów z zakresu gospodarki zaliczono niewystarczającą ilość atrakcyjnych miejsc pracy na terenie gminy.

MIESZKALNICTWO

W ciągu ostatnich lat obserwuje się wzrost liczby mieszkań na terenie gminy oraz związany z nim wzrost liczby izb i powierzchni użytkowej mieszkań, co świadczy o korzystnym rozwoju gminy Baruchowo pod względem mieszkalnictwa oraz zainteresowaniem nią pod względem osiedleńczym. Wzrostowi ulega również liczba mieszkań wyposażona w instalacje sanitarne – łazienkę, wodociąg i centralne ogrzewanie.

OŚWIATA

Gmina Baruchowo jako organ prowadzący sprawuje nadzór nad jedną placówką oświatową, tj. Zespołem Szkolno-Przedszkolnym w Baruchowie, w skład którego wchodzi:

- Szkoła Podstawowa im. Marii Kretkowskiej w Baruchowie,
- Przedszkole Samorządowe w Baruchowie.

Na terenie gminy Baruchowo brak jest żłobków i klubów dziecięcych.

Baza lokalowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Baruchowie obejmuje dwa przestronne i dobrze wyposażone budynki, w których mieści się również Gminna Biblioteka Publiczna, gabinet stomatologiczny, gabinet pielęgniarstwa szkolnej, sala gimnastyczna oraz świetlica. Obok budynku szkoły mieści się nowoczesny i pełnowymiarowy kompleks sportowy wraz z halą sportową, z których korzystają uczniowie w ramach zajęć wychowania fizycznego oraz zajęć świetlicowych.

Wskaźniki skolaryzacji w latach 2019-2020 na poziomie poniżej 100%¹ obrazują, że część uczniów z obszaru gminy uczy się w jednostkach oświatowych poza jej terenem.

Analizując wyniki egzaminu ósmoklasisty Szkoły Podstawowej im. Marii Kretkowskiej w Baruchowie w latach 2019 - 2021 z wynikami dla powiatu włocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego można zauważyć, że w wyniki osiągnięte przez uczniów z gminy Baruchowo w każdym roku analizy są porównywalne do średnich wyników dla powiatu włocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego.

¹ Na podstawie danych GUS.

KULTURA, TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA

Na terenie gminy zadania z tego zakresu kultury realizuje przede wszystkim Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Baruchowie oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Baruchowie.

Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Baruchowie jest administratorem następujących obiektów:

- Hala Sportowa w Baruchowie,
- Zielona Szkoła w Gorenium Dużym,
- świetlica wiejska w Zawadzie-Piaski,
- świetlica wiejska w Czarnem.

Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji jest współorganizatorem i realizatorem szeregu imprez okolicznościowych. Ściśle współpracuje ze stowarzyszeniami działającymi na terenie gminy oraz kraju, z kołami gospodyń wiejskich, z Klubem Kobiet Kreatywnych w Czarnem, z „Polskim Związkiem Łowieckim”, z Gostynińsko-Włocławskim Parkiem Krajobrazowym, z samorządami z terenu powiatu włocławskiego oraz z Lokalnymi Grupami Działania. Na terenie kompleksu sportowo-rekreacyjnego w Baruchowie odbywają się organizowane przez Ośrodek turnieje sportowe i zawody o zasięgu regionalnym, takie jak m.in.: zawody sportowe Szkolnego Związku Sportowego w piłce nożnej, siatkówce, koszykówce, unihokeju oraz piłce ręcznej. Prowadzone są również pozalekcyjne zajęcia Szkolnego Klubu Sportowego, mecze i treningi drużyn orlików, trampkarzy i seniorów GKS-u Baruchowo².

Przy Gminnym Ośrodku Kultury, Sportu i Rekreacji w Baruchowie działają:

- Zespół Pieśni i Tańca „SWOJACY”,
- Zespół wokalny Jubilatki,
- Klub Kobiet Kreatywnych,
- Klub Seniora.

Gminna Biblioteka Publiczna w Baruchowie jest instytucją kulturalną utworzoną na podstawie uchwały nr V/32/07 Rady Gminy Baruchowo z dnia 30 marca 2007 r. w sprawie utworzenia gminnej instytucji kultury pod nazwą Gminna Biblioteka Publiczna w Baruchowie oraz nadania jej statutu.

Oprócz Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Baruchowie oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Baruchowie, ważną funkcję kulturalną na terenie gminy pełnią również placówki oświatowe i świetlice (sale) wiejskie w miejscowościach: Zawada-Piaski, Kurowo-Kolonia, Grodno i Kłotno oraz 3 remizy Ochotniczych Straży Pożarnych: Świątkowice, Goreń-

² Opracowano z wykorzystaniem danych zawartych w Raporcie o stanie gminy Baruchowo za rok 2020.

Duży i Skrzynki. Są one uzupełniającym miejscem spotkań mieszkańców oraz życia kulturalnego na wsi.

Na terenie gminy działają również organizacje i stowarzyszenia pozarządowe, których głównym zadaniem jest zaspokajanie kulturalnych potrzeb mieszkańców oraz kreowanie kulturalnej tożsamości tego regionu.

Zadania z zakresu popularyzacji sportu realizują przede wszystkim jednostki oświatowe oraz pozarządowe organizacje sportowe działające na obszarze gminy. Funkcjonują tu również siłownie zewnętrzne w miejscowości Skrzynki i Czarne oraz wiele szlaków turystyczno-przyrodniczych

Gmina Baruchowo należy do obszarów o dużych możliwościach rozwoju działalności turystycznej. Świadczą o tym bogate walory środowiska przyrodniczego obejmujące malownicze lasy i jeziora, bagna (okolice Kłotna) i torfowiska, wydmy oraz cenne gatunki flory i fauny. Z uwagi na cenne walory przyrodnicze obszar gminy Baruchowo został włączony do jednego z 13 w kraju Leśnego Kompleksu Promocyjnego "Lasy Gostyńsko-Włocławskie" obejmującego szczególnie atrakcyjne skupiska leśne w Polsce.

Występuje również wiele obiektów i obszarów o wysokich wartościach kulturowych, wśród których można wymienić zabytki wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa kujawsko-pomorskiego, zabytki wpisane do Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami oraz 126 stanowisk archeologicznych, będących śladami osadnictwa zarówno z okresu starożytnego, jak i nowożytnego.

Zgodnie z badaniem ankietowym wśród mieszkańców gminy, do najistotniejszych problemów z zakresu turystyki i rekreacji wskazano niewykorzystanie w pełni terenów wypoczynkowych nad jeziorami, których właścicielem jest Gmina (brak ich odpowiedniego zagospodarowania, zbyt mało atrakcji), niewystarczająco zagospodarowane pod względem turystyczno-rekreacyjnym Jeziora Skrzyneckiego (brak pola namiotowego, brudne kąpielisko, brak gminnych domków letniskowych do wynajęcia), brak kompleksowego ośrodka wypoczynkowego, zły stan techniczny obecnych placów zabaw wraz z brakiem koszy na śmieci oraz potrzebę rozbudowy Biblioteki Gminnej.

OCHRONA ZDROWIA

Podstawową opiekę medyczną na terenie gminy zapewniają przychodnie, gabinet stomatologiczny oraz punkty apteczne.

Dostęp mieszkańców do specjalistycznej opieki medycznej i szpitala zapewniają pobliskie miasta.

POMOC SPOŁECZNA

Ustawowe zadania pomocy społecznej na terenie gminy wypełnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zlokalizowany w Baruchowie 54. Ośrodek jest samodzielną jednostką organizacyjną i budżetową Gminy, realizującą zadania administracji rządowej i samorządowej z zakresu pomocy społecznej.

Zgodnie z danymi GUS udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w gminie Baruchowo na przestrzeni lat 2016-2020 spadł o 3,2 p. proc. W porównaniu do wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego i kraju zauważyć można, że wskaźnik dla gminy w analizowanym okresie notuje największy spadek.

Polityka społeczna na terenie gminy Baruchowo opiera się również na aktywizowaniu lokalnego społeczeństwa. Na obszarze tym od wielu lat tworzy się atrakcyjne warunki dopasowane do zapotrzebowania poszczególnych grup mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz sprzyjające ich rozwojowi indywidualnemu. W tym zakresie organizacje społeczne i stowarzyszenia sukcesywnie uzupełniają swoje oferty, nawiązując do zgłaszanych potrzeb mieszkańców, w obszarach niezapewnionych w pełni przez zinstytucjonalizowany system usług społecznych. Warunki współpracy tworzone przez Gminę Baruchowo wpływają na rozwój działalności m.in. Klubu Seniora, Kół Gospodyń Wiejskich, Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Baruchowie, Klubu Kobiet Kreatywnych, które sprzyjają aktywizacji społecznej.

Na terenie gminy Baruchowo funkcjonuje Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W miejscowości Czarne znajduje się również Środowiskowy Dom Samopomocy, który jest jednostką pobytu dziennego o zasięgu lokalnym prowadzoną przez Gminę Baruchowo.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Ochronę przeciwpożarową na terenie gminy Baruchowo zapewniają przede wszystkim jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej: Goreń Duży, Świątkowice, Kurowo Kolonia, Kłotno, Zawada Piaski, Skrzynki, Grodno. Wszystkie jednostki wyposażone są w samochody pożarnicze i posiadają strażnice OSP. Wyposażenie jednostek OSP jest sukcesywnie uzupełniane i konserwowane. Na bieżąco są również przeprowadzane przeglądy i badania okresowe samochodów ratowniczo-gaśniczych oraz pozostałego sprzętu.

Na obszarze gminy swoje zadania wykonuje również dwóch dzielnicowych z Posterunku Policji w Kowalu.

W razie wystąpienia klęski żywiołowej lub innych wydarzeń zagrażających bezpieczeństwu publicznemu powołany zostaje sztab kryzysowy, który podejmuje odpowiednie działania

planistyczne i organizacyjne w zakresie zarządzania kryzysowego oraz obrony cywilnej. Składa się on z przedstawicieli wszystkich służb takich jak m.in. policji, straży pożarnej, placówek opieki zdrowotnej, a także przedstawicieli jednostek samorządowych.

Zgodnie z badaniem ankietowym wśród mieszkańców gminy, do najistotniejszych problemów wskazano brak Komisariatu Policji oraz zbyt małą ilość patroli Policji na terenie gminy.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Obszar gminy wyposażony jest w infrastrukturę energetyczną, wodociągową oraz kanalizacyjną z lokalną oczyszczalnią ścieków. Na terenie gminy brak jest sieci ciepłowniczej. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych, produkcyjno-usługowych oraz obiektów publicznych.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Baruchowo długość czynnej sieci rozdzielczej (bez przyłączy) w roku 2020 w porównaniu z rokiem 2016 zwiększyła się o 1,42 km, tj. o 1,65%.

Ponadto w roku 2020 liczba czynnych przyłączy prowadzących do budynków, w stosunku do roku 2016 wzrosła o 50 szt., tj. 3,36%.

Sieć kanalizacyjna na terenie gminy obejmuje miejscowości: Baruchowo i Świątkowice. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w roku 2020 wyniosła 8,9 km. W analizowanym okresie liczba przyłączy wzrosła o 2 szt. tj. 1,02%. W pozostałych częściach gminy, niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej, podstawową infrastrukturą techniczną w zakresie gospodarki ściekowej stanowią przydomowe oczyszczalnie ścieków (410 szt. w 2020 r. – dane Urzędu Gminy Baruchowo) i zbiorniki bezodpływowe (929 szt. w 2020 r. - dane Urzędu Gminy Baruchowo).

W miejscowości Baruchowo znajduje się Gminna Oczyszczalnia Ścieków, która odbiera i oczyszcza nieczystości z istniejącej sieci.

Gmina posiada zadowalający stan sieci energetycznej oraz uporządkowany system gospodarki odpadami.

Zgodnie z badaniem ankietowym wśród mieszkańców gminy, do najistotniejszych problemów z zakresu infrastruktury technicznej zaliczono potrzebę budowy/rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, brak ogólnodostępnego internetu i światłowodu oraz niewystarczającą ilość ogólnodostępnych śmietników na terenie gminy.

ANALIZA ZDOLNOŚCI INWESTYCYJNEJ

Zgodnie z danymi ze sprawozdań z wykonania budżetu z ostatnich 5 lat, Gmina osiągała coraz wyższe dochody, na co wpływ miał wzrost odchodów majątkowych i bieżących. Dochód Gminy w latach 2016-2020 wzrósł o 38,68%. W latach 2017 i 2020 Gmina Baruchowo wypracowała nadwyżkę budżetową, co uznać należy za pozytywny aspekt planowania i wykonywania dochodów i wydatków bieżących w Gminie. Natomiast w latach 2016, 2018 i 2019 realizacja budżetu gminy Baruchowo zakończyła się deficytem.

POLITYKA PRZESTRZENNA

Obszar gminy Baruchowo stanowi przestrzeń o zróżnicowanym użytkowaniu i stopniu urbanizacji. Jej teren można podzielić na dwie wyraźnie różniące się części pod względem budowy, rzeźby terenu, gleb, walorów krajobrazowych oraz pełnionych na nich funkcji:

1. Północna część gminy posiadająca duże walory turystyczne. Stanowi ona fragment pradoliny z tarasami nadbudowanymi wydzmami i jest porośnięta dużymi kompleksami lasów, z licznymi jeziorami oraz malowniczym ukształtowaniem terenu. Jest też częścią Gostyńsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego – ponad 60% obszaru gminy jest w jego zasięgu.
2. Południowa część gminy posiadająca rolniczy charakter. Część ta jest oddzielona od części północnej wyraźną krawędzią o wysokości dochodzącej do 30 m. O jej rolniczym charakterze decydują gleby o wyższej przydatności do produkcji rolnej³.

Centrum usługowo – gospodarczym jest miejscowość Baruchowo, w którym zlokalizowany jest Urząd Gminy, placówki przedszkolno-oświatowe, punkty apteczne oraz obiekty sportowo-rekreacyjne. W Baruchowie scentralizowane są usługi rolnicze w zakresie zaopatrzenia w środki do produkcji rolnej, skupu surowców i inne. Większość gminy posiada zabudowę zwartą lub luźno położoną wzdłuż dróg.

ANALIZA SWOT

Gmina Baruchowo podejmuje działania wykorzystujące swój potencjał w celu dostosowania do zmieniających się warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność.

Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła zauważyć, że występuje wiele czynników sprzyjających rozwojowi Gminy (tzw. szanse i mocne strony).

³ Opracowano na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Baruchowo. Załącznik do uchwały nr XXI.106.2012 Rady Gminy Baruchowo z dnia 18 czerwca 2012 r.

Poniżej przedstawiono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia wywierające wpływ na dalszy rozwój Gminy.

Tabela 1. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko

Mocne strony	Słabe strony
- Atrakcyjne położenie geograficzne przy autostradzie A1 oraz na pograniczu województwa kujawsko-pomorskiego oraz mazowieckiego; - W granicach administracyjnych gminy droga wojewódzka 265, drogi powiatowe oraz sieć dróg gminnych; - Istniejące walory naturalne i krajobrazowe dające warunki do rozwoju funkcji turystyczno – wypoczynkowej (liczne jeziora i lasy, rzeka Rakutówka); - Obszary przyrodnicze prawnie chronione na terenie gminy (Rezerwat Przyrody, Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy, obszary NATURA 2000, pomniki przyrody); - Rozbudowa mieszkalnictwa jednorodzinnego na terenie gminy; - Zielona Szkoła stanowiąca atrakcyjność turystyczną gminy; - Inwestycje w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego; - Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii na terenie gminy (ogniwa fotowoltaiczne i turbiny wiatrowe); - Brak dużych zakładów przemysłowych na obszarze gminy.	- Wykorzystywanie nieekologicznych nośników ciepła przez gospodarstwa domowe powodujące niską emisję; - Brak kompleksowego wyposażenie terenów pod zabudowę mieszkaniową w infrastrukturę techniczną (kanalizacja, wodociąg, gaz ziemny, drogi dojazdowe); - Zaśmiecanie dróg, lasów, przydrożnych zadrzewień; - Zbyt mało śmietników rozstawionych na terenie gminy; - Niewystraszająca ilość odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych dla mieszkańców (parki, skwery, tereny wokół jezior).
Szanse	Zagrożenia
- Wzrost zainteresowania wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii przez mieszkańców; - Ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej; - Promocja walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy; - Wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi; - Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę i modernizację infrastruktury rekreacyjno-turystycznej.	- Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego wzdłuż rzeki Rakutówka; - Dwa osuwiska w miejscowości Grodno; - Niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami; - Powstawanie „dzikich” wysypisk; - Degradacja środowiska naturalnego (m.in. zanieczyszczenie powietrza); - Nasilające się zmiany klimatyczne (m.in. ocieplanie się klimatu, susze, ulewne deszcze).

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Analiza SWOT – społeczeństwo

Mocne strony	Słabe strony
• Ludność w wieku produkcyjnym stanowiąca największą grupę mieszkańców gminy; • Osiedlanie się na terenie gminy młodych ludzi; • Podejmowanie istotnych ze społecznego punktu widzenia przedsięwzięć inwestycyjnych; • Organizowane wydarzeń i imprez kulturalnych na terenie gminy; • Rozbudowana infrastruktura sportowa; • Funkcjonowanie na terenie gminy instytucji zdrowia (przychodnie, gabinet stomatologiczny oraz punkty apteczne); • Funkcjonowanie instytucji pomocy społecznej na terenie gminy, które umożliwiają mieszkańcom pokonanie trudnych sytuacji życiowych, rozwiązanie problemów, okazują wsparcie, zaspokoja podstawowe potrzeby oraz udzielają pomocy psychologicznej dla osób i rodzin, które tego potrzebują.	• Bierne środowisko lokalnej młodzieży. • Malejący przyrost naturalny; • Ujemne saldo migracji; • Rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym; • Ograniczony dostęp do istniejącej infrastruktury sportowej; • Niewystarczająca działalność promocyjna gminy.
Szanse	Zagrożenia
• Napływ nowych mieszkańców; • Nowe możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym; • Wzrost jakości usług w zakresie pomocy społecznej; • Efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej oraz koordynacja tych działań; • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na zapobieganie wykluczeniu społecznemu.	• Postępujący proces starzenia się społeczeństwa; • Rosnące potrzeby osób starszych i niesamodzielnych; • Bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych; • Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych w przypadku braku objęcia ich działaniami w tej kwestii.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Analiza SWOT – gospodarka

Mocne strony	Słabe strony
• Wzrost liczby podmiotów gospodarczych; • Wzrost liczby budynków mieszkalnych; • Zmniejszający się poziom bezrobocia, • Funkcjonowanie na terenie gminy małych podmiotów gospodarczych zajmujących się obsługą okolicznościową; • Występowanie terenów inwestycyjnych w miejscowości Baruchowo przy drodze wojewódzkiej nr 265.	• Zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym; • Emigracja ludności do większych miast – zwłaszcza osób młodych.

Szanse	Zagrożenia
Powstawanie na terenie gminy nowych zakładów pracy.	- Spowolnienie gospodarcze w kraju; - Zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczonej bezradności; - Występowanie obszarów przyrodniczych prawnie chronionych, co ogranicza lokowanie niektórych inwestycji gospodarczych.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna

Mocne strony	Słabe strony
- Droga wojewódzka nr 265 oraz sieć dróg powiatowych i gminnych na terenie gminy; - Bezpośrednie sąsiedztwo autostrady A; - Działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg; - Funkcjonująca sieć wodociągowa i kanalizacyjna na terenie gminy; - Zadowalający stan sieci elektroenergetycznej; - Brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy; - Funkcjonowanie gminnej oczyszczalni ścieków; - Uporządkowany system gospodarki odpadami.	- Niezadowalający stan techniczny części dróg na terenie gminy wraz z infrastrukturą towarzyszącą (przejścia dla pieszych, oświetlenie uliczne); - Niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych i chodników; - Brak sieci gazowej; - Brak internetu światłowodowego; - Zbyt mało śmietników rozmieszczonych na terenie gminy; - Korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych, spośród których część może być w niedostatecznym stanie technicznym.
Szanse	Zagrożenia
- Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury technicznej; - Wyposażenie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków; - Rozwój szybkiego Internetu.	- Rosnąca produkcja odpadów komunalnych; - Rosnące koszty inwestycji dotyczące rozbudowy infrastruktury technicznej; - Ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach; - Niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna

Mocne strony	Słabe strony
- Funkcjonowanie wielu organizacji i stowarzyszeń pozarządowych; - Funkcjonowanie instytucji kultury na terenie gminy; - Dostęp do szkolnictwa podstawowego na terenie gminy; - Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej; - Funkcjonujący na terenie gminy dwaj Dzielnicowi; - Dobry poziom bezpieczeństwa przeciwpożarowego (Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej).	- Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży; - Brak żłobka na terenie gminy; - Niewystarczający poziom oświaty (łączone klasy, zbyt mała ilość nauczycieli, zbyt mało zajęć dodatkowych i wyrównawczych); - Brak poczucia bezpieczeństwa i spokoju wśród mieszkańców gminy (brak posterunku Policji oraz zbyt mało patroli policyjnych).
Szanse	Zagrożenia
- Modernizacja obiektów pod rozwój społeczny; - Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury społecznej; - Rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców w wyniku realizowanych projektów.	- Rosnące koszty inwestycji; - Ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach; - Niestabilna sytuacja geopolityczna i zdrowotna w Europie i na świecie; - Konkurencyjne wydarzenia kulturalne i sportowe w sąsiednich gminach i miastach.

Źródło: Opracowanie własne

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań

WIZJA I MISJA

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe, określono następującą **wizję rozwoju Gminy Baruchowo**:

W ROKU 2027 GMINA BARUCHOWO JEST MIEJSCEM ATRAKCYJNYM DLA MIESZKAŃCÓW, TURYSTÓW I INWESTORÓW Z DOBRZE ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ SPOŁECZNĄ, KOMUNIKACYJNĄ, TECHNICZNĄ I REKREACYJNĄ, DBAJĄCA O SVOJE ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I KULTUROWE.

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na jego ożywienie społeczno-gospodarcze oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystyczno-rekreacyjnej.

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego, misja została zdefiniowana w ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty.

Uwzględniając powyższe, określono następującą **misję Gminy Baruchowo**:

**ZASPOKAJANIE ZBIOROWYCH POTRZEB MIESZKAŃCÓW POPRZECZ ROZBUDOWĘ BEZPIECZNEJ
INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TECHNICZNEJ, TWORZENIE DOGODNYCH WARUNKÓW
DLA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ TURYSTYKI Z UWZGLĘDNIENIEM ZASAD
ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ORAZ WYKORZYSTANIE ISTNIEJĄCYCH WALORÓW
KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH GMINY.**

CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Gminy. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytaczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan. W ramach niniejszej Strategii określono 3 cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym:

Wymiar społeczny:

1. Wzrost jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej gminy,

Wymiar gospodarczy:

2. Rozwój sektora turystycznego i gospodarczego oraz sprawnej infrastruktury technicznej,

Wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura):

3. Ochrona środowiska oraz budowanie harmonijnego ładu przestrzennego.

Wymiary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację zadań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników, co tylko przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju Gminy.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację szczegółowych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 6. Cele strategiczne i operacyjne

Wymiar społeczny	Wymiar gospodarczy	Wymiar przestrzenny
Cele strategiczne		
1. Wzrost jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej gminy	2. Rozwój sektora turystycznego i gospodarczego oraz sprawnej infrastruktury technicznej	3. Ochrona środowiska oraz budowanie harmonijnego ładu przestrzennego
Cele operacyjne		
1.1. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej gminy	2.1. Wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej Gminy	3.1. Poprawa estetyki Gminy
1.2. Rozwój infrastruktury społecznej, w tym obiektów instytucji kultury	2.2. Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej	3.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego wraz z wykorzystaniem OZE
1.3. Aktywizacja i pomoc społeczna wraz z przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu	2.3. Podniesienie kompetencji zawodowych mieszkańców	3.3. Zwiększenie spójności zagospodarowania przestrzennego

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 1. Wzrost jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej gminy:

- Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej gminy,
- Cel operacyjny 1.2. Rozwój infrastruktury społecznej, w tym obiektów instytucji kultury,
- Cel operacyjny 1.3. Aktywizacja i pomoc społeczna wraz z przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu.

Pierwszy z celów obejmuje działania, przyczyniające się do wzrostu atrakcyjności osiedleńczej gminy. W jego ramach zaplanowany został kierunek działań z zakresu rozwoju gospodarki mieszkaniowej, który ma wpłynąć na wzrost osób osiedlających się na terenie gminy. Ponadto o atrakcyjności gminy pod względem osadniczym decyduje również dostępność usług publicznych świadczonych elektronicznie przez instytucje samorządowe. W związku, z czym zaplanowano kierunki działań dotyczące zwiększenia dostępności usług publicznych świadczonych elektronicznie oraz modernizacji systemu obsługi klienta w Urzędzie Gminy Baruchowo.

Drugi z ww. celów zakłada działania z zakresu rozwoju infrastruktury społecznej, w tym obiektów instytucji oświaty i kultury. Obejmuje on poprawę stanu technicznego, wyposażenia i dostępności obiektów użyteczności publicznej oraz usług w nich świadczonych. Wpłynie to na zwiększenie jakości usług edukacyjnych i kulturalnych na terenie gminy Baruchowo. Ponadto poprawa stworzenie atrakcyjnych miejsc integracji i aktywizacji społecznej wpłynie na zwiększenie poczucia tożsamości lokalnej oraz zbuduje uczucie wspólnoty wszystkich mieszkańców. Powyższy cel operacyjny zakłada również pobudzenie aktywności mieszkańców w życie społeczne gminy, poprzez m.in. rozbudowę infrastruktury rekreacyjno-sportowej.

Kolejnym aspektem jest aktywizacja i pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. W ramach niniejszego celu planowana jest budowa Wielopokoleniowego Centrum Aktywności Rodzinnej w Baruchowie (centrum, siłownia zewnętrzna, skatepark, strefa seniora, drogi i ciągi komunikacyjne) kierującego swoją ofertę do wszystkich grup wiekowych lokalnej społeczności. Przewidziane są działania obejmujące realizację nowych programów aktywizujących dla wszystkich grup wiekowych lokalnej społeczności, rozwój usług opiekuńczych, organizację czasu wolnego, wsparcie osób z problemami społecznymi i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa sprawia, iż kluczowa jest intensyfikacja działań samorządu w zakresie aktywizacji nie tylko osób starszych, ale również pozostałych grup wiekowych, zwiększając tym samym atrakcyjność mieszkaniową gminy.

Tabela 7. Cel strategiczny: 1. Wzrost jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej gminy

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej gminy					
1. Rozwój gospodarki mieszkaniowej.	- większa liczba mieszkań, - większa liczba mieszkańców gminy, - większe dochody gminy związanych z podatkiem od nieruchomości.	- Liczba powstałych nowych mieszkań na terenie gminy [szt.], - Liczba osób meldujących się na terenie gminy [osoby].	- Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	Urząd Gminy Baruchowo	2021-2027
2. Profesjonalne funkcjonowanie instytucji samorządowych.	- większa dostępności usług publicznych świadczonych elektronicznie, - sprawny i nowoczesny systemu obsługi klienta w Urzędzie.	- Liczba usług w formie elektronicznej w instytucjach samorządowych [szt.], - Liczba zmodernizowanych systemów obsługi klienta w instytucjach samorządowych [szt.], - Liczba instytucji samorządowych oferujących usługi elektroniczne [szt.].	- Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	Urząd Gminy Baruchowo	2021-2027

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.2. Rozwój infrastruktury społecznej, w tym obiektów instytucji kultury					
1. Poprawa stanu technicznego i dostępności obiektów użyteczności publicznej.	– obiekty użyteczności publicznej w dobrym stanie technicznym oraz z kompleksowym wyposażeniem, – nowa infrastruktura wypoczynkowo-rekreacyjna, – aktywni mieszkańcy, w tym dzieci i młodzieży, – dobry dostęp do służby zdrowia.	– Liczba wybudowanych, przebudowanych lub rozbudowanych obiektów użyteczności publicznej [szt.], – Liczba wyposażonych obiektów użyteczności publicznej [szt.], – Powierzchnia przestrzeni publicznej, na której utworzono infrastrukturę wypoczynkowo-rekreacyjną [m²], – Liczba uczestników działań aktywizujących [osoba].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Baruchowo; – Jednostki oświatowe.	2021-2027
2. Ulepszenie jakości usług i dostępności jednostek oświatowych i sportowo-rekreacyjnych.	– obiekty oświatowe w dobrym stanie, – nowe zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży, – atrakcyjna dodatkowa oferta zajęć pozalekcyjnych, – zmodernizowane, rozbudowane i nowe obiekty sportowo-rekreacyjne.	– Liczba przebudowanych lub rozbudowanych obiektów oświatowych [szt.]; – Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych [osoba]; – Liczba zmodernizowanych / rozbudowanych obiektów sportowych [szt.].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;	– Urząd Gminy Baruchowo, – Jednostki oświatowe.	2021-2027

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
		– Liczba wybudowanych nowych obiektów sportowych [szt.].			
3. Wzmocnienie oferty kulturalno-turystycznej Gminy.	– lepsza świadomość na temat walorów krajobrazowo-turystycznych i kultury Gminy; – zwiększenie atrakcyjności turystycznej; – poprawa stanu obiektów zabytkowych; – poprawa stanu obiektów instytucji kultury; – zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej; – różnorodna oferta spędzania czasu wolnego.	– Liczba organizowanych imprez i wydarzeń kulturalnych [szt.]; – Liczba obiektów zabytkowych w dobrym stanie [szt.]; – Liczba obiektów instytucji kultury w dobrym stanie technicznym [szt.]; – Liczba przeprowadzonych działań promocyjnych [szt.]. – Liczba wspartych obiektów infrastruktury turystycznej [szt.]; – Liczba wspartych obiektów infrastruktury instytucji kultury [szt.].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Baruchowo, – Instytucje kultury.	2021-2027
Cel operacyjny 1.3. Aktywizacja i pomoc społeczna wraz z przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu					
1. Poprawa warunków funkcjonowania mieszkańców we wszystkich grupach wiekowych.	– rozwinięta oferta usług społecznych skierowanych do wszystkich grup wiekowych; – nowe programy aktywizujące mieszkańców; – rozwój usług opiekuńczych; – poprawa dostępu do miejsc aktywizujących mieszkańców, – lepszy dostęp do lekarzy specjalistów i usług rehabilitacyjnych.	– Liczba działań aktywizujących skierowanych do mieszkańców [szt.]; – Liczba utworzonych nowych programów aktywizujących mieszkańców [szt.]	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Baruchowo, – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	2021-2027

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
		– Liczba uczestników działań aktywizujących [os.], – Rodzaj specjalistycznej oferty w zakresie opieki zdrowotnej dostępnej dla mieszkańców gminy.			
2. Wsparcie i aktywizacja osób z problemami społecznymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.	– większa liczba programów profilaktycznych; – większa liczba programów aktywizacyjnych; – spadek liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej, – brak barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych.	– Liczba programów profilaktycznych [szt.]; – Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny [szt.]; – Liczba osób korzystających z usług pomocy społecznej [os.]. – Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem [os.], – Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych [szt.].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Baruchowo; – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	2021-2027

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 2. Rozwój sektora turystycznego i gospodarczego oraz sprawnej infrastruktury technicznej:

- Cel operacyjny 2.1. Wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej Gminy,
- Cel operacyjny 2.2. Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
- Cel operacyjny 2.3. Podniesienie kompetencji zawodowych mieszkańców.

Gmina Baruchowo posiada liczne walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz kulturowe, które mogą być podstawą rozwoju turystyki na jej terenie. W związku z powyższym należy podjąć działania mające na celu wyposażenie gminy w kompleksową infrastrukturę okołoturystyczną oraz efektywną promocję jej walorów. Rozwój atrakcyjności turystycznej gminy bezpośrednio wpłynie na powstawanie nowych podmiotów gospodarczych zajmujących się obsługą ruchu turystycznego.

Jedną z barier gospodarczych dla rozwoju gminy jest niewystarczająca ilość szlaków komunikacyjnych w dobrym stanie technicznym wraz z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, ścieżki rowerowe, prawidłowe oznakowanie, oświetlenie uliczne) oraz niedostateczny stan infrastruktury technicznej (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, deszczowa, gazowa). W związku z powyższym do kierunków rozwoju w tym zakresie zaliczone zostały inwestycje w rozwój i poprawę dostępu do infrastruktury technicznej i drogowej. Odpowiedniej jakości sieć dróg i wyposażenie w infrastrukturę około drogową wpływa na poprawę bezpieczeństwa i zwiększenie jakości życia mieszkańców, a także na możliwość lepszego funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Rozbudowa infrastruktury technicznej będzie również postępować równolegle z pojawieniem się potrzeb związanych z rozwojem inwestycji.

Uwzględniono również działania dążące do podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców. Osiągnięcie tego celu zakłada się poprzez zachęcanie mieszkańców za pomocą materiałów promocyjnych i szkoleń do doskonalenia swoich umiejętności oraz podejmowanie działań ułatwiających osobom bezrobotnym i pracującym podwyższenie kwalifikacji zawodowych.

Tabela 8. Cel strategiczny 2. Rozwój sektora turystycznego i gospodarczego oraz sprawnej infrastruktury technicznej

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.1.					
Wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej Gminy					
1. Rozbudowa oferty i promocji turystycznej Gminy.	– rozbudowana infrastruktura okolicy turystycznej, – rozbudowana infrastruktura rekreacyjna, – efektywna promocja turystyczna Gminy.	– Liczba wybudowanych/zmodernizowanych elementów infrastruktury okolicy turystycznej [szt.]; – Liczba wybudowanych/zmodernizowanych elementów infrastruktury rekreacyjnej [szt.]; – Liczba przedsiębiorstw branży turystycznej działających na terenie gminy [szt.]; – Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych [szt.]; – Liczba turystów odwiedzających teren gminy [szt.].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Baruchowo, – Podmioty z branży turystycznej działające na terenie gminy.	2021-2027
2. Realizacja przedsięwzięć dążących do pozyskania nowych inwestorów.	– większa liczba przedsiębiorców, – spadek bezrobocia wśród mieszkańców.	– Liczba realizowanych przedsięwzięć na rzecz pozyskania nowych inwestorów [szt.]; – Liczba przedsiębiorstw działających na terenie gminy [szt.].	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Baruchowo.	2021-2027
Cel operacyjny 2.2.					
Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej					
1. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej.	– wysokiej jakości, sprawna infrastruktura techniczna (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, światłowodów), – większy dostęp mieszkańców do sieci gazowej,	– Długość sieci wodociągowej [km]; – Liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej [os.]; – Długość sieci kanalizacyjnej [km];	– Budżet własny Gminy, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Gminy Baruchowo, – Przedsiębiorstwa telekomunikacyjne, – Przedsiębiorstwa gazowe.	2021-2027

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	- wiekszy dostęp mieszkańców do sieci technicznej (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, wodociągów, światłowodów), - zapewnienie bieżących dostaw wody, - efektywnie funkcjonująca oczyszczalnia ścieków, - wyposażenie nieruchomości nieposiadających dostępu do sieci kanalizacyjnej w przydomowe oczyszczalnie ścieków.	- Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej [os.]; - Długość sieci gazowej [km]; - Liczba mieszkańców korzystających z sieci gazowej [os.]; - Długość sieci światłowodowej [km]; - Liczba mieszkańców korzystających z sieci światłowodowej [os.]; - Liczba przebudowanych SUW [szt.]; - Liczba przebudowanych, doposażonych oczyszczalni ścieków [szt.], - Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków [sz.].			
2. Budowa, przebudowa i utrzymanie dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (oświetlenie uliczne, ścieżki rowerowe, chodniki, prawidłowe oznakowanie).	- dobry stan techniczny dróg, - dobry stan infrastruktury towarzyszącej, - bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego.	- Długość przebudowanych dróg [km]; - Długość wybudowanych dróg [km]; - Długość wyremontowanych dróg [km.]; - Długość wybudowanej infrastruktury towarzyszącej [km]. - Ilość wybudowanych, zmodernizowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej [szt.].	- Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	Urząd Gminy Baruchowo.	2021-2027
Cel operacyjny 2.3. Podniesienie kompetencji zawodowych mieszkańców					
1. Podnoszenie i doskonalenie kompetencji	wysoki poziom wiedzy mieszkańców z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej;	- Liczba zarejestrowanych nowych podmiotów gospodarczych [szt.]; - Liczba uczestników działań w zakresie podnoszenia	- Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe	Urząd Gminy Baruchowo.	2021-2027

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
zawodowych mieszkańców	– większa liczba przedsiębiorców na terenie gminy; – zwiększenie kompetencji zawodowych mieszkańców; – spadek bezrobocia.	i doskonalenia kompetencji zawodowych [os.].	fundusze krajowe i zagraniczne.		

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 3. Ochrona środowiska oraz budowanie harmonijnego ładu przestrzennego:

- Cel operacyjny 3.1. Poprawa estetyki Gminy,
- Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego wraz z wykorzystaniem OZE,
- Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie spójności zagospodarowania przestrzennego.

Ład przestrzenny to takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Jest on jednym z podstawowych elementów wpływających na postrzeganie atrakcyjności mieszkaniowej i rekreacyjno-turystycznej gminy. W związku z powyższym planowane jest zagospodarowanie Centrum Baruchowa pod względem pełnienia przez niego funkcji wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców, jak i przyjezdnych.

Uporządkowana przestrzeń wpływa na zrównoważony rozwój i prawidłowe funkcjonowanie gminy, dlatego tak ważna jest aktualizacja dokumentów planistycznych porządkująca przestrzeń gminy oraz zachowanie obecnych i wyodrębnienia potencjalnych nowych obszarów rozwojowych, które tworzyłyby harmonijny układ z już istniejącymi. Istotnym elementem każdego układu przestrzennego jest środowisko przyrodnicze.

Cechą zrównoważonego i harmonijnego rozwoju jest równowaga pomiędzy wyżej wymienionymi elementami, która polega na wyodrębnieniu mocnych stron każdego elementu i niwelowaniu działań powodujących negatywne skutki i konsekwencje.

W sferze środowiskowej głównym celem jest poprawa stanu środowiska naturalnego gminy. Największym problemem jest kwestia zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w okresie grzewczym. Dlatego podstawowym celem jest realizacja działań niskoemisyjnych w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego, w tym wymiana źródeł ciepła, inwestycje w odnawialne źródła energii oraz dalsza termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej. Dodatkowo zakłada się również prowadzenie działań mających na celu zrównoważone gospodarowania wodami oraz zapewnienie sprawnego systemu gospodarowania odpadami. Planowana jest rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiorki Odpadów (PSZOK) wraz z zagospodarowaniem terenu, zapewniającego efektywną zbiórkę odpadów z obszaru gminy.

W ramach poprawy spójności zagospodarowania przestrzennego wskazuje się na bieżącą aktualizację dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe gminy, w tym niedopuszczanie do pojawienia się ryzyka powodziowego.

Tabela 9. Cel strategiczny 3: Ochrona środowiska oraz budowanie harmonijnego ładu przestrzennego

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.1. Poprawa estetyki Gminy					
1. Zwiększenie ilości odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych	- większe zainteresowanie ofertą rekreacyjną, - lepsza oferta rekreacyjna na terenie gminy.	- Powierzchnia terenów rekreacyjnych [ha], - Powierzchnia zagospodarowanych obszarów zielonych [ha]. - Liczba zakupionego wyposażenia terenów rekreacyjnych [szt.].	- Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	Urząd Gminy Baruchowo.	2021-2027
2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej	- estetyczna przestrzeń publiczna, - większe zainteresowanie ofertą osiedleńczą gminy.	- Powierzchnia zagospodarowanej przestrzeni publicznej [ha]. - Liczba zagospodarowanych elementów przestrzeni publicznej [szt.].	- Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	Urząd Gminy Baruchowo.	2021-2027
Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego wraz z wykorzystaniem OZE.					
1. Wdrożenie działań dążących do poprawy stanu powietrza atmosferycznego, w tym wymiana źródeł ciepła, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	- spadek emisji zanieczyszczeń do atmosfery, - poprawa komfortu cieplnego w budynkach, - poprawa efektywności energetycznej budynków, - wzrost udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.	- Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.]; - Powierzchnia podlegająca zmianie sposobu ogrzewania [m²]; - Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂] - Liczba inwestycji obejmujących	- Budżet własny Gminy, - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne	- Urząd Gminy Baruchowo; - Jednostki podległe Gminie Baruchowo; - Mieszkańcy gminy.	2021-2027

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
		odnawialne źródła energii [szt.]; – Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji[szt.].			
2. Zrównoważone gospodarowanie wodami	– rowy melioracyjne w dobrym stanie technicznym; – zmniejszenie zużycia wody pitnej; – kumulacja wody deszczowej i wykorzystanie do celów gospodarczych; – ochrona naturalnych koryt cieków oraz ochrony naturalnej retencji gruntów, w szczególności retencji leśnej oraz retencji na obszarach zurbanizowanych.	– Długość poddanych konserwacji rowów melioracyjnych [km]; – Liczba zrealizowanych działań służących zmniejszeniu zużycia wody pitnej [szt.]; – Liczba podjętych działań chroniących naturalne koryta cieków [szt.], – Liczba podjętych działań chroniących naturalną retencję wód [szt.].	– Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; – Środki własne mieszkańców.	– Urząd Gminy Baruchowo; – Gminna Spółka Wodna w Baruchowie; – Mieszkańcy gminy.	2021-2027
3. Efektywny system gospodarowania odpadami	– funkcjonalny system gospodarowania odpadami komunalnymi; – spadek wyrobów zawierających azbest na terenie gminy; – zwiększenie ilości odpadów poddanych utylizacji pochodzących z gospodarstw rolnych.	– Ilość odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny [Mg]; – Ilość unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest [Mg]; – Ilość zutylizowanych folii rolniczych oraz innych odpadów pochodzących z gospodarstw rolnych [Mg]; – Liczba zakupionych ogólnodostępnych	– Budżet własny Gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; – Środki własne mieszkańców.	– Urząd Gminy Baruchowo; – Mieszkańcy gminy.	2021-2027

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
		śmietników ulicznych [szt.].			
Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie spójności zagospodarowania przestrzennego.					
1. Bieżąca aktualizacja dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe gminy	– stała aktualizacja zapisów w dokumentach planistycznych.	– Powierzchnia terenów, których dotyczy aktualizacja w zakresie zapisów w dokumentach planistycznych [ha].	– Budżet Gminy.	– Urząd Gminy Baruchowo.	2021-2027

Źródło: Opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta

Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej służy zobrazowaniu przestrzennej struktury gminy, włączając w to kierunki rozwoju oraz poszczególne zadania inwestycyjne. Wynika on przede wszystkim z zapisów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Baruchowo oraz pozostałych dokumentów planistycznych opracowanych na poziomie regionalnym tj. Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Powierzchnia gminy Baruchowo wynosi około 10 700 ha. W obecnej strukturze funkcjonalnej gminy największy udział procentowy w powierzchni jednostki stanowią użytki rolne, pastwiska, sady i łąki. Zgodnie z danymi GUS za 2020 rok, lesistość gminy wynosi 40,1%.

Obszar gminy Baruchowo stanowi przestrzeń o zróżnicowanym użytkowaniu i stopniu urbanizacji. Jej teren można podzielić na dwie wyraźnie różniące się części pod względem budowy, rzeźby terenu, gleb, walorów krajobrazowych oraz pełnionych na nich funkcji:

1. Północna część gminy posiadająca duże walory turystyczne. Stanowi ona fragment pradoliny z tarasami nadbudowanymi wydrami i jest porośnięta dużymi kompleksami lasów, z licznymi jeziorami oraz malowniczym ukształtowaniem terenu. Jest też częścią Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego – ponad 60% obszaru gminy jest w jego zasięgu.
2. Południowa część gminy posiadająca rolniczy charakter. Część ta jest oddzielona od części północnej wyraźną krawędzią o wysokości dochodzącej do 30 m. O jej rolniczym charakterze decydują gleby o wyższej przydatności do produkcji rolnej⁴.

Większość gminy posiada zabudowę zwartą lub luźno położoną wzdłuż dróg. Możliwości rozwojowe przewiduje się w ramach istniejącej zwartej zabudowy wsi oraz w formie zabudowy uzupełniającej.

Na poniższym rysunku przedstawiono model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Baruchowo w zakresie kierunków rozwoju i rozmieszczenia części planowanych działań. Na mapie przedstawiono inwestycje, dla których wskazano dokładną lokalizację. Pozostałe kierunki działań i zadania zaplanowane w ramach strategii Gminy zostały przedstawione w dalszej części opracowania, tj. w rozdziale 8. Źródła finansowania Strategii Rozwoju.

⁴ Opracowano na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Baruchowo. Załącznik do uchwały nr XXI.106.2012 Rady Gminy Baruchowo z dnia 18 czerwca 2012 r.

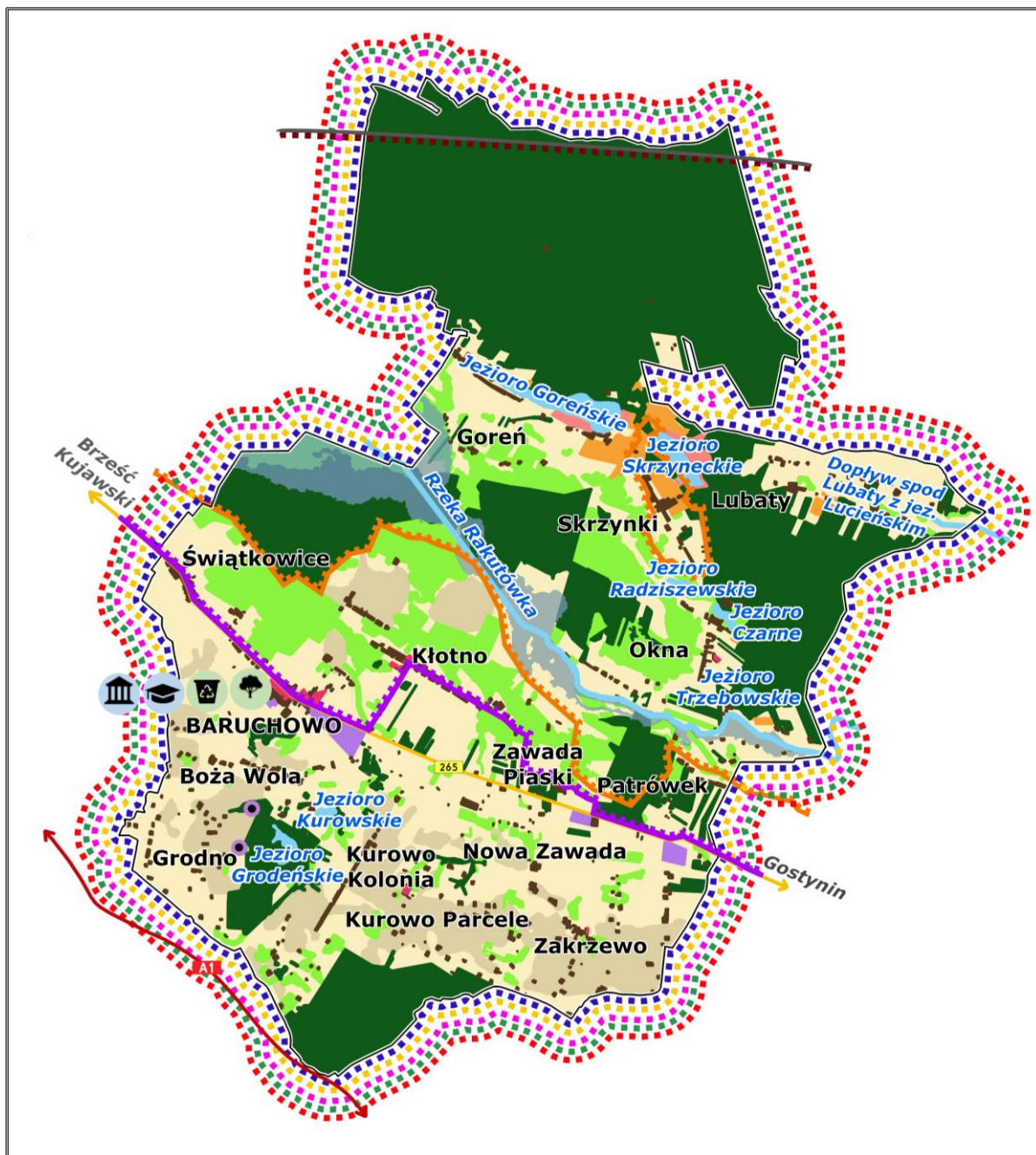
Kierunki działań obszarze społecznym:

	1. Modernizacja Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Baruchowie.
	1. Budowa Wielopokoleniowego Centrum Aktywności Rodzinnej w Baruchowie 2. Budowa ogólnodostępnych miejsc rekreacji i aktywności fizycznej z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych w miejscowości Baruchowo

Kierunki działań w obszarze przestrzennym:

	1. Zagospodarowanie terenu w Centrum Baruchowa
	1. Rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów

Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Baruchowo

Źródło: Opracowanie własne

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

4.1. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego

Poniżej przedstawiono, zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, ustalenia szczególnie istotne dla kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, dotyczące rozwoju gminy w najbliższej dekadzie oraz pozwalające we właściwy sposób określić rolę i znaczenie gminy w rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego.

KONCEPCJA ROZWOJU PRZESTRZENI INWESTYCYJNYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Gmina Baruchowo została wskazana jako wymagająca wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym. W związku z brakiem uwarunkowań sprzyjających rozwojowi działalności na tych obszarach wskazano działania z zakresu sprzyjania lokalnym przedsiębiorcom (łatwość uzbrojenia terenu, niższe koszty realizacji „wspólnej” infrastruktury, dróg dojazdowych, itp.), oraz poprawy ładu przestrzennego, podnoszenia jakości życia i minimalizowania oddziaływania na środowisko naturalne. Na terenie województwa w tym zakresie wyróżnia się trzy kategorie gmin pod względem potrzeby i charakteru wsparcia rozwoju terenów inwestycyjnych:

- gminy szczególnie predysponowane do rozwoju wielkopowierzchniowych przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu ponadlokalnym,
- **Gminy szczególnie predysponowane do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym,**
- Gminy wymagające wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym.

Gmina Baruchowo należy do drugiej kategorii.

Rysunek 2. Położenie Gminy Baruchowo na tle koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko - pomorskiego

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

SYSTEM OSADNICZY

Zgodnie z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 miejscowość Baruchowo w zakresie hierarchii sieci osadniczej należy do ośrodków lokalnych – miejskie/wiejskie siedziby gminy. Na tym poziomie realizacja celów rozwojowych województwa odbywać się powinna poprzez stymulowanie rozwoju

społeczno-gospodarczego gminy. Ponadto ośrodki te w największym stopniu odpowiedzialne są za kształtowanie jakości życia mieszkańców i konkurencyjności gospodarki na poziomie gminy.

Do działań w ramach kształtowania struktury i wzmacniania potencjału województwa kujawsko-pomorskiego należy:

- rozwój potencjału gospodarczego (tworzenie nowych miejsc pracy, w uzasadnionych lokalizacjach – wyznaczanie terenów inwestycyjnych), szczególnego wsparcia wymaga rozwój zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego,
- rozwój potencjału wsparcia rolnictwa,
- zwiększanie możliwości obsługi mieszkańców w zakresie usług należących do zadań własnych gmin – zwłaszcza z zakresu edukacji i kultury,
- zwiększanie możliwości obsługi mieszkańców w zakresie usług podstawowej opieki zdrowotnej, w tym także poszerzaniu ich oferty o poradnie specjalistyczne lub świadczenie zabiegów rehabilitacyjnych,
- rozwój infrastruktury i pełnienie zadań na rzecz ludności wymagającej wsparcia, w tym zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- rozwój usług społecznych, zwłaszcza opiekuńczych, stymulowanie aktywności społecznej oraz rozwój działalności mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniom, ograniczaniu zjawiska wykluczenia, zapewnianiu wsparcia wytchnieniowego,
- rozwój zagospodarowania służącego aktywności fizycznej i integracji, w tym zwiększania potencjału terenów zieleni, zwłaszcza pełniących rolę przestrzeni publicznych,
- rozwiązywaniu problemów środowiskowych (zwłaszcza w aspekcie stanu powietrza związanego z niską emisją z systemów grzewczych),
- wykorzystaniu potencjałów endogenicznych (specyficzne walory przyrodnicze i kulturowe mogące być podstawą dla rozwoju gospodarczego lub pełnienia ważnych funkcji rekreacyjnych i/lub integracyjnych dla lokalnych społeczności),
- rozwoju transportu publicznego w relacjach do Bydgoszczy i/lub Torunia.

OBSZAR PROWADZENIA POLITYKI TERYTORIALNEJ (OPPT) WŁOCŁAWKA

Polityka terytorialna na terenie województwa prowadzona będzie na warunkach partnerskich przez Samorząd Województwa oraz partnerstwa samorządów gminnych i powiatowych w podziale na 4 poziomy OPPT.

- na poziomie (I) wyróżnia się jeden OPPT obejmujący Stołeczny Obszar Rozwojowy,
- na poziomie (II) wyróżnia się dwa OPPT: Miejski Obszar Funkcjonalny Bydgoszczy i Miejski Obszar Funkcjonalny Torunia,

- na poziomie (III) wyróżnia się trzy OPPT: Miejski Obszar Funkcjonalny Włocławka, Miejski Obszar Funkcjonalny Grudziądz, Miejski Obszar Funkcjonalny Inowrocławia,
- na poziomie (IV) wyróżnia się 19 OPPT obejmujących powiaty, przy czym w przypadku 4 par tworzonych przez miasta na prawach powiatów oraz powiaty ziemskie, tworzy się jeden „obszar prowadzenia polityki terytorialnej” dla każdej z ww. par.

Przystąpienie samorządu gminnego lub powiatowego do partnerstwa na poziomach (II-IV) ma charakter dobrowolny. Gmina Baruchowo należy do poziomu IV (poziom związany z miastami powiatowym i obszarami powiązanymi z nimi funkcjonalnie) do OPPT Włocławka oraz do poziomu III (poziom związany z miastami średnimi i obszarami powiązanymi z nimi funkcjonalnie) do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Rysunek 3. Położenie gminy Baruchowo na tle OPPT i MOF

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

DROGI WOJEWÓDZKIE O KLUCZOWYM ZNACZENIU DLA SPÓJNOŚCI WOJEWÓDZTWA

W Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ zidentyfikowano drogi wojewódzkie, kluczowe dla zapewnienia spójności komunikacyjnej województwa w okresie obowiązywania Strategii. Drogi te powinny być traktowane priorytetowo w polityce rozwoju sieci drogowej.

W granicach administracyjnych gminy Baruchowo znajduje się droga wojewódzka nr 265 zidentyfikowana jako droga o kluczowym znaczeniu dla spójności komunikacyjnej województwa kujawsko-pomorskiego.

W bezpośrednim sąsiedztwie gminy Baruchowo przebiega droga Autostrada A1 (Gdańsk–Gorzyce) o zasięgu międzynarodowym, łącząca północ i południe Polski. Węzeł autostradowy „Kowal”, zlokalizowany po południowej stronie sąsiedniego miasta Kowal, za pośrednictwem drogi krajowej nr 1, umożliwia połączenie komunikacyjne drogi wojewódzkiej nr 265, przebiegającej przez gminę Baruchowo, z autostradą A1.

4.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Baruchowo

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na terenie gminy Baruchowo określono na podstawie kierunków rozwoju i zasad polityki przestrzennej wyznaczonych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Baruchowo⁵. Dokument ten wyznacza następujące funkcje gminy, które należy traktować równorzędnie:

- funkcja mieszkalno-usługowa, zaspokajająca podstawowe potrzeby ludności,
- funkcja turystyczna – w oparciu o wykorzystanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych gminy z zachowaniem ich szczególnej ochrony,
- funkcja gospodarcza – w oparciu o wzrost efektywności i specjalizacji produkcji rolnej oraz wykorzystania możliwości produkcyjnych lasów.

W celu sformułowania kierunków przestrzennego rozwoju gminy w studium wyodrębniono 3 strefy polityki przestrzennej w ramach, których określono następujące zasady gospodarowania przestrzenią:

A. Strefa północna, o nadrzędnej funkcji przyrodniczej z możliwością rozwoju turystyki, (oznaczona literą A w Studium):

Podstawę zagospodarowania terenu stanowić mają tereny otwarte o wysokich walorach przyrodniczych. Ograniczoną urbanizację podporządkować należy kryteriom przyrodniczym

⁵ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Baruchowo (Załącznik do uchwały nr XXI.106.2012 Rady Gminy Baruchowo z dnia 18 czerwca 2012 r.)

i uwarunkowaniom ekologicznym. Ustanawia się pełną ochronę istniejącej zieleni oraz obowiązek rozbudowy terenów zadrzewionych i zalesionych wraz z zabudową rekreacyjną i mieszkaniową na dużych działkach. Zakazuje się lokalizacji zabudowy dla samodzielnej działalności komercyjnej w skali większej niż rzemiosło indywidualne. W obrębie strefy priorytet, stanowi ochrona kompleksów leśnych i wód, a także pozostałych komponentów środowiska przyrodniczego, obowiązują ponadto proekologiczne zasady gospodarowania zasobami istniejącymi. Zakazuje się prac polegających na przekształcaniu naturalnego ukształtowania terenu. Ustala się pełny reżim gospodarki ściekowej. Tereny leśne pozostać powinny jako obszary na ogół wolne od zabudowy, o ważnym znaczeniu dla zachowania naturalnej równowagi w przyrodzie regionu.

B. Strefa południowa, o nadrzędnej funkcji rolniczej (oznaczona literą B w Studium):

Obszar strefy stanowić ma rolniczą przestrzeń produkcyjną z luźną zabudową zagrodową, predysponowaną do rozwijania i utrwalania różnorodnych funkcji rolniczych, o racjonalnie intensywnej produkcji rolno-zwierzęcej wraz z elementami usług związanych z rolnictwem. Z uwagi na ochronę kompleksów średnich i wysokich klas gleb należy ograniczyć inwestycje tworzące nowe zagrody bądź inne zabudowania w terenach otwartych. Należy przyjąć zasadę koncentracji nowej zabudowy w obrębie wykształconych już struktur wsi, co umożliwi dość luźne zagospodarowanie poszczególnych miejscowości. W strefie wprowadza się możliwość modernizacji i rozbudowy zagród istniejących oraz ich przekształcania na nowe formy działalności gospodarczej związanej z rolnictwem. Przy lokalizacji nowych zagród i zakładów wytwórczo-usługowych zaleca się umiejscawianie ich w obrębie zagród już nieistniejących lub pozostających w złym stanie technicznym.

C. Strefa centralna, pełniącą funkcję ośrodka usługowego gminy i aktywizacji gospodarczej (oznaczona literą C w Studium):

Dominującą formę zagospodarowania obszaru stanowić ma kompleksowa urbanizacja, która zakłada realizację różnorodnych funkcji z wyłączeniem działalności uciążliwych i szkodliwych dla środowiska. Funkcję podstawową pełnić ma nadal mieszkalnictwo oraz działalność gospodarcza związana z obsługą mieszkańców. Aktywna urbanizacja i intensyfikacja zabudowy wymaga przy tym kompleksowego rozwiązania wszystkich systemów lokalnej infrastruktury technicznej, a zwłaszcza systemu kanalizacji sanitarnej.

Strefa obejmująca tereny zabudowane oraz wskazane do zabudowy skupiać ma różnorodne rodzaje funkcji, tj.: mieszkaniową (jednorodzinną, zagrodową), usługową (usługi administracji, handlu, oświaty, kultury, zdrowia, itp.), gospodarczą (obsługa rolnictwa, produkcja), rekreacyjną, a także inne, towarzyszące i uzupełniające funkcje podstawowe. Zasadą zagospodarowania powinna być kontynuacja zabudowy funkcją istniejącą i o istniejącym charakterze zabudowy. Znaczna część terenów urbanizacyjnie i kompozycyjnie powinna

zostać otwarta. Ustala się generalną zasadę utrzymania występujących funkcji z możliwością uzupełnień i przekształceń zmierzających do: koncentracji funkcji na bazie wykształconych już zespołów funkcjonalnych, ograniczania uciążliwej działalności wytwórczej, rozwijania nieuciążliwej działalności usługowo-wytwórczej oraz rozwijania bazy turystycznej (noclegowej, gastronomicznej itp.)⁶.

Określona w Studium sieć osadnicza zakłada cztery poziomy rozwoju wsi, w zależności od potencjału społeczno – gospodarczego i pełnionych funkcji:

- wieś Baruchowo – główny ośrodek w sieci osadniczej gminy, pełniący funkcję administracyjną i skupiający najwięcej miejsc pracy w usługach, obsłudze rolnictwa i gospodarce wraz z miejscowościami Kłotno i Świątkowice – ośrodkami wspomagającymi wieś gminną w zakresie ochrony zdrowia, kultury, usług komunalnych, rolniczych oraz możliwości rozwoju mieszkalnictwa,
- wieś Skrzynki – ośrodek lokalny o wykształconym szerokim zakresie usług turystycznych, kultury, handlu dla obsługi ruchu turystycznego,
- wsie Goreń Duży, Okna, Lubaty – ośrodki wyspecjalizowane w zakresie turystyki pobytowej, agroturystyki, turystyki krajoznawczej,
- pozostałe wsie sołeckie i inne – ośrodki o funkcji rolniczej z możliwością rozwoju agroturystyki, usług rolniczych, przetwórstwa, handlu, oświaty.

Obszary narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy. Zostały one wyznaczone w oparciu o mapy zagrożenia powodziowego – zakwalifikowano do niego gminy, na obszarze których znajdują się obszary zagrożenia powodziowego, o których mowa w art. 88d ust. 2 ustawy Prawo wodne.

Na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązuje zakaz nowej zabudowy, a także obowiązują zakazy wnikaące z przepisów ustawy Prawo wodne.

Na obszarach zagrożenia powodziowego rekomenduje się następujące kierunki:

- ochronę naturalnych koryt cieków,
- bieżącą regulacją cieków,
- ochronę naturalnej retencji gruntów – w szczególności retencji leśnej oraz retencji na obszarach zurbanizowanych.

⁶ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Baruchowo (Załącznik do uchwały nr XXI.106.2012 Rady Gminy Baruchowo z dnia 18 czerwca 2012 r.)

Przeciwdziałanie skutkom suszy. Prowadzi się zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy. 3 września 2021 r. Minister Infrastruktury rozporządzeniem z dnia 15 lipca 2021 przyjął planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. z 2021 r. poz. 1615).

Należy promować i w pierwszej kolejności rozważać działania zakładające naturalne metody retencji, a budowanie retencji sztucznej należy traktować jako działania ostatecznego wyboru. Nowe działania inwestycyjne w gospodarce wodnej, kształtowanie sztucznej retencji musi zostać poprzedzone szeregiem analiz, dotyczących ich warunków i procedur, które muszą być zgodne z aktualnie obowiązującym przepisami środowiskowymi oraz być adekwatne do potrzeb w zakresie retencji.

5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Według Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, obszar strategicznej interwencji definiowany jest, jako *„wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne”*.

Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Gmina Baruchowo zaliczona została do Obszarów Strategicznej Interwencji zdefiniowanych jako:

- zidentyfikowane na poziomie krajowym, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Rada Ministrów RP:
 - miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze – Miejski Obszar Funkcjonalny MOF Włocławka⁷,
- zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Samorząd Województwa:
 - Miejski Obszar Funkcjonalny Włocławka,
 - OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą (gmina o niskim poziomie rozwoju społecznego i niskim poziomie przedsiębiorczości),
 - OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa,
 - OSI obszarów peryferyjności transportowej.

⁷ W przypadku wyróżnienia „miejskich obszarów funkcjonalnych miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze” jako OSI należy traktować obszary funkcjonalne a nie wyłącznie wskazane miasta

Miejski Obszar Funkcjonalny (MOF) Włocławka

Gmina Baruchowo wraz z gminą Fabianki, Lubanie, Brześć Kujawski, Lubraniec, Boniewo, Izbica Kujawska, Chodecz, Choceń, Lubień Kujawski, Kowal, Włocławek oraz Miastem Włocławek i Miastem Kowal, tworzy tzw. Miejski Obszar Funkcjonalny Włocławka.

W granice obszaru funkcjonalnego Włocławka włączono gminy wykazujące mocne związki funkcjonalne z Włocławkiem oraz przedstawiające silne zależności administracyjne (instytucjonalne), ze względu na położenie w granicach powiatu włocławskiego.

Położenie gminy Baruchowo na tle OPPT i MOF przedstawiono na rysunku nr 3.

Działania dotyczące MOF Włocławka w ramach kształtowania struktur i wzmacniania potencjału województwa powinny w szczególności polegać na:

- rozwoju potencjału gospodarczego (tworzenie nowych miejsc pracy, wspieranie działalności badawczo-rozwojowych na rzecz przemysłu – uzupełniająca rola w obszarze kreowania ekosystemu innowacyjności w regionie poprzez inwestycje w sferze B+R, reindustrializacja, logistyka),
- zwiększaniu możliwości obsługi mieszkańców w zakresie usług (szkolnictwo wyższe zawodowe, szkolnictwo ponadpodstawowe, edukacja dorosłych, kultura, specjalistyczna ochrona zdrowia),
- rozwijaniu działalności o znaczeniu lokalnym, ale stanowiących bezpośrednie tło dla pełnienia funkcji regionalnych (edukacja na wszystkich poziomach, placówki wsparcia całodobowego, specjalistyczne poradnie, lokalne instytucje kultury, przestrzenie publiczne oraz aktywność fizyczna i integracja, sprawny transport miejski i podmiejski, stan środowiska w mieście – zwłaszcza stan powietrza),
- porządkowaniu struktury funkcjonalno-przestrzennej (estetyzacja zagospodarowania, deglomercja przemysłu z centrów miast, zachowanie/rekonstrukcja zielonych pierścieni wokół miast),
- wykorzystaniu potencjałów endogenicznych (uzdrowisko, turystyka wodna, inne specyficzne walory przyrodnicze i kulturowe mogące być podstawą dla rozwoju gospodarczego lub pełnienia ważnych funkcji rekreacyjnych i/lub integracyjnych dla lokalnych społeczności),
- rozwoju aglomeracyjnego transportu publicznego (w relacjach do obszarów podmiejskich).

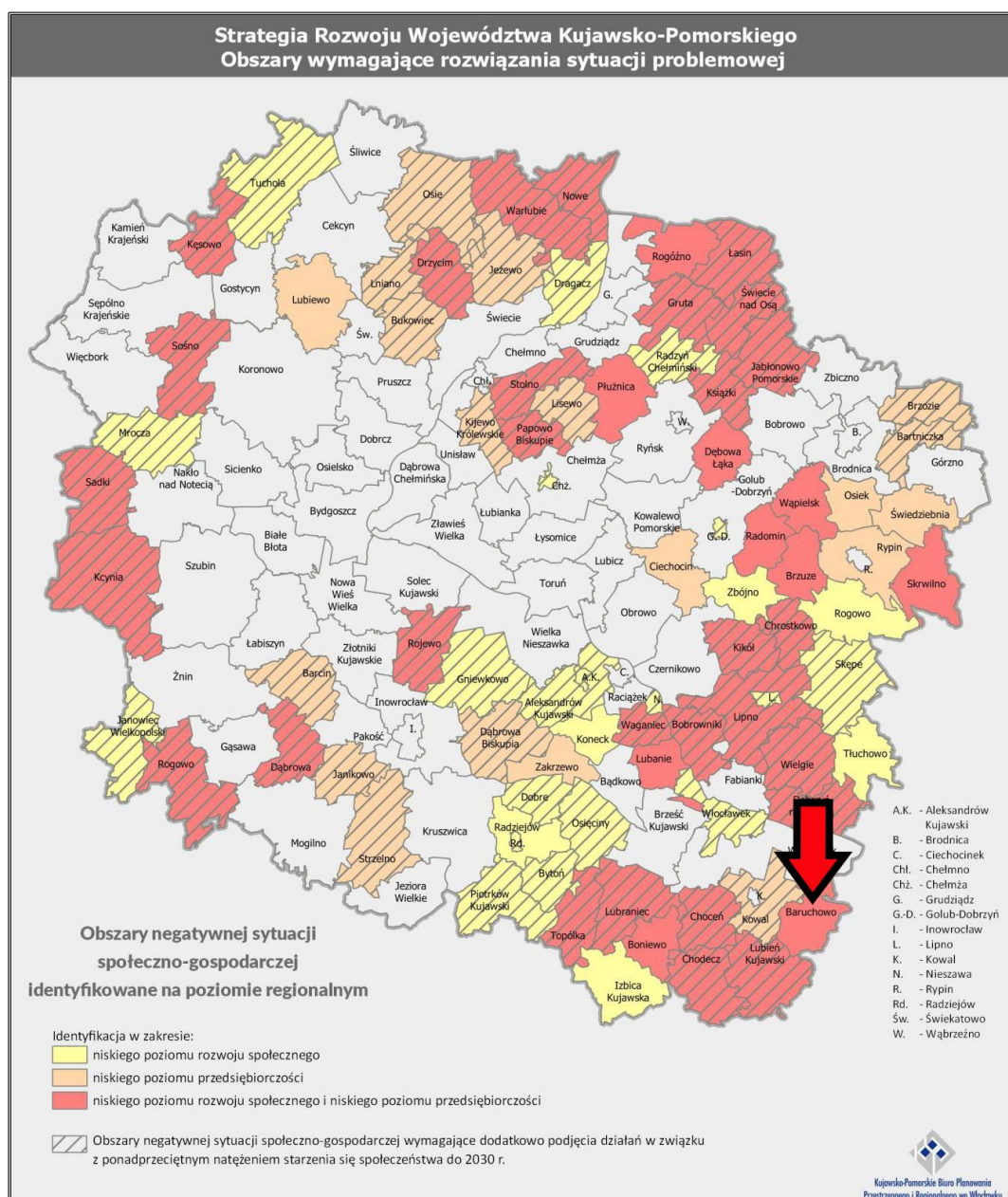
OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą

Na obszarze gminy stwierdzono występowanie takich problemów, jak m.in. niski poziom rozwoju społecznego i niski poziom przedsiębiorczości oraz występujących obecnie

i prognozowanych w ciągu najbliższych lat, procesów starzenia się społeczeństwa cechujących się ponadprzeciętnym natężeniem.

Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku obszar ten wymaga wieloaspektowego wsparcia zarówno na poziomie województwa, jak i władz lokalnych. Celem wsparcia z poziomu Samorządu Województwa powinno być nadawanie impulsów rozwojowych, pozwalających na przełamanie negatywnej sytuacji oraz dążenie do osiągnięcia możliwie wysokiego, ale co najmniej akceptowalnego poziomu życia, mierzonego dostępem do wysokiej jakości usług publicznych i do miejsc pracy, poprzez preferowanie wskazanych terenów przy formułowaniu interwencji w tym zakresie.

Rysunek 4. Położenie gminy Baruchowo na tle obszarów negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa

W województwie kujawsko-pomorskim w najbliższych latach coraz bardziej kluczowym zasobem środowiska staje się woda, ze względu na coraz większe jej deficyty, wzmacniane zmianami klimatycznymi. Obecnie główny jej niedobór pojawia się przede wszystkim dla produkcji rolniczej i funkcjonowania środowiska. Nie wykluczone, że w nieodległej przyszłości pojawić się mogą ograniczenia również w poborze wody dla celów socjalno-bytowych czy przedsiębiorczości pozarolniczej.

W celu zapobieżenia niedoborowi wody niezwykle ważne są działania na rzecz racjonalizacji wykorzystania wody, wprowadzania rozwiązań minimalizujących jej zużycie oraz realizacja działań na rzecz zatrzymywania i gromadzenia wody. Priorytetowego znaczenia nabierają też działania na rzecz retencji wody i przeciwdziałanie występowaniu oraz skutkom suszy, które muszą być prowadzone w ciągu najbliższych lat z najwyższą determinacją.

Rysunek 5. Położenie Gminy Baruchowo na tle obszarów cechujących się niedoborem wody dla rolnictwa

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030

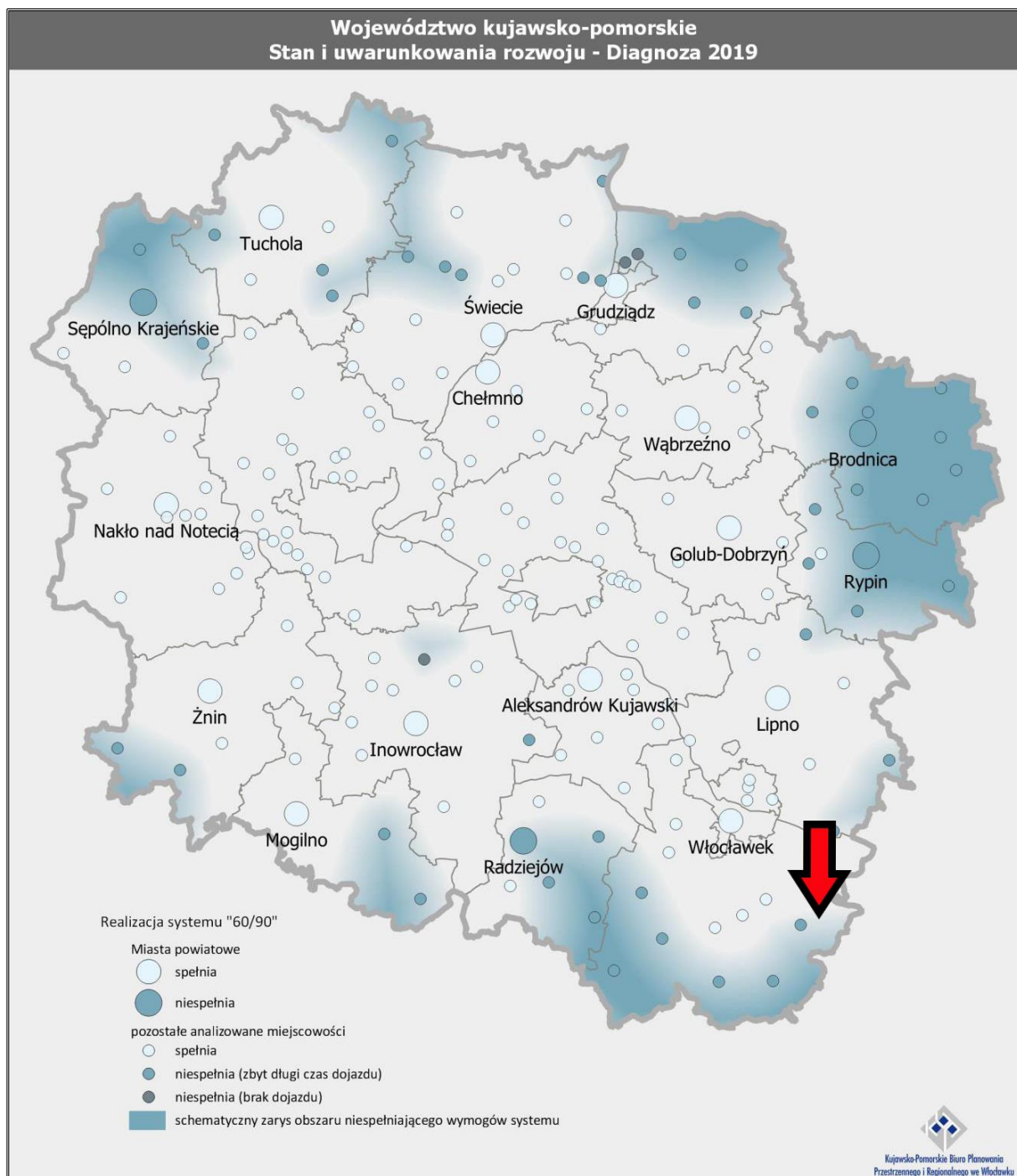
OSI obszarów peryferyjności transportowej

Do obszarów cechujących się peryferyjnością transportową zaliczono miejscowości oraz ich najbliższe sąsiedztwo niespełniające wymogów systemu 60/90⁸. Dodatkowo peryferyjność może się przejawiać nie tylko długim czasem przejazdu, ale także niską liczbą połączeń (brak połączeń stanowi podstawę określenia, że dany obszar jest peryferyjny). W tym zakresie wyróżniają się tereny z miejscowościami, z których w ciągu dnia powszedniego notuje się 5 lub mniej połączeń do co najmniej jednej ze stolic. Obszar peryferyjności transportowej obejmuje południowy teren gminy, wraz z miejscowością Baruchowo.

W związku z powyższym rekomendowana jest realizacja działań na rzecz niwelowania wykluczenia komunikacyjnego na obszarach peryferyjnych (wykluczenie to polega na braku możliwości sprawnego dojazdu w transporcie publicznym do i ze stolicy województwa). Działania te związane są przede wszystkim z utworzeniem większej liczby połączeń do stolic województwa, siedzib powiatu lub innych węzłów przesiadkowych systemu wojewódzkiego. Sprawny transport publiczny w wymiarze lokalnym i regionalnym jest istotnym mechanizmem przeciwdziałania depopulacji obszarów zmarginalizowanych oraz prawidłowego rozwoju wspólnot lokalnych, które budują zintegrowaną wspólnotę regionalną.

⁸ Zarysowany w „Planie modernizacji 2020+” z 2013 roku docelowy system funkcjonowania regionalnego transportu publicznego, który zakłada, że dojazd z każdego miasta powiatowego do Bydgoszczy lub Torunia powinien trwać nie dłużej niż 60 minut, a z pozostałych miejscowości nie dłużej niż 90 minut.

Rysunek 6. Położenie gminy Baruchowo na tle obszarów cechujących się peryferyjnością transportową

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

poprodukcyjnym, natomiast w sferze gospodarczej występowaniem zjawiska bezrobocia. Na obszarze sołectw objętych obszarem rewitalizacji występują również ograniczenia możliwości wykorzystania i dostępu do instytucji kształtowania rozwoju społecznego ze względu na niewystarczający ich stan techniczny. W celu wyzwolenia potencjału rozwojowego tych terenów, na ich obszarze zaplanowano szereg przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Skupiają się one na zapobieganiu zjawisku wykluczenia społecznego i zagrożenia ubóstwem poprzez aktywizację zawodową mieszkańców oraz rewitalizację obiektów i budynków użyteczności publicznej.

W Programie Rewitalizacji Gminy Baruchowo na lata 2017-2023 przewidziano następujące cele i kierunki działań:

- CEL: 1. Aktywizacja społeczna miejscowości Baruchowo:
 - Kierunek działań: 1. Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej,
 - Kierunek działań: 2. Zapewnienie aktywności społecznej, integracji międzypokoleniowej i bezpieczeństwa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
 - Kierunek działań: 3. Walka z bezrobociem poprzez działania na rzecz aktywizacji zawodowej
- CEL: 2. Integracja i aktywizacja ludności starszej w Kłotnie:
 - Kierunek działań: 1. Adaptacja budynku remizy OSP w Kłotnie na świetlicę wiejską,
 - Kierunek działań: 2. Rozwój działań na rzecz integracji, działalności kulturalnej i aktywności ruchowej.

Rozwój w przyszłości tych obszarów pozytywnie wpłynie na stymulację procesów społecznych i gospodarczych całej gminy oraz pozwoli na wykształcenie się reprezentacyjnych terenów gminnych.

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Baruchowo na lata 2021-2027 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Gminy oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców gminy. Ich koordynacja należy do obowiązku władzy wykonawczej Gminy Baruchowo – Wójta Gminy Baruchowo.

Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności.

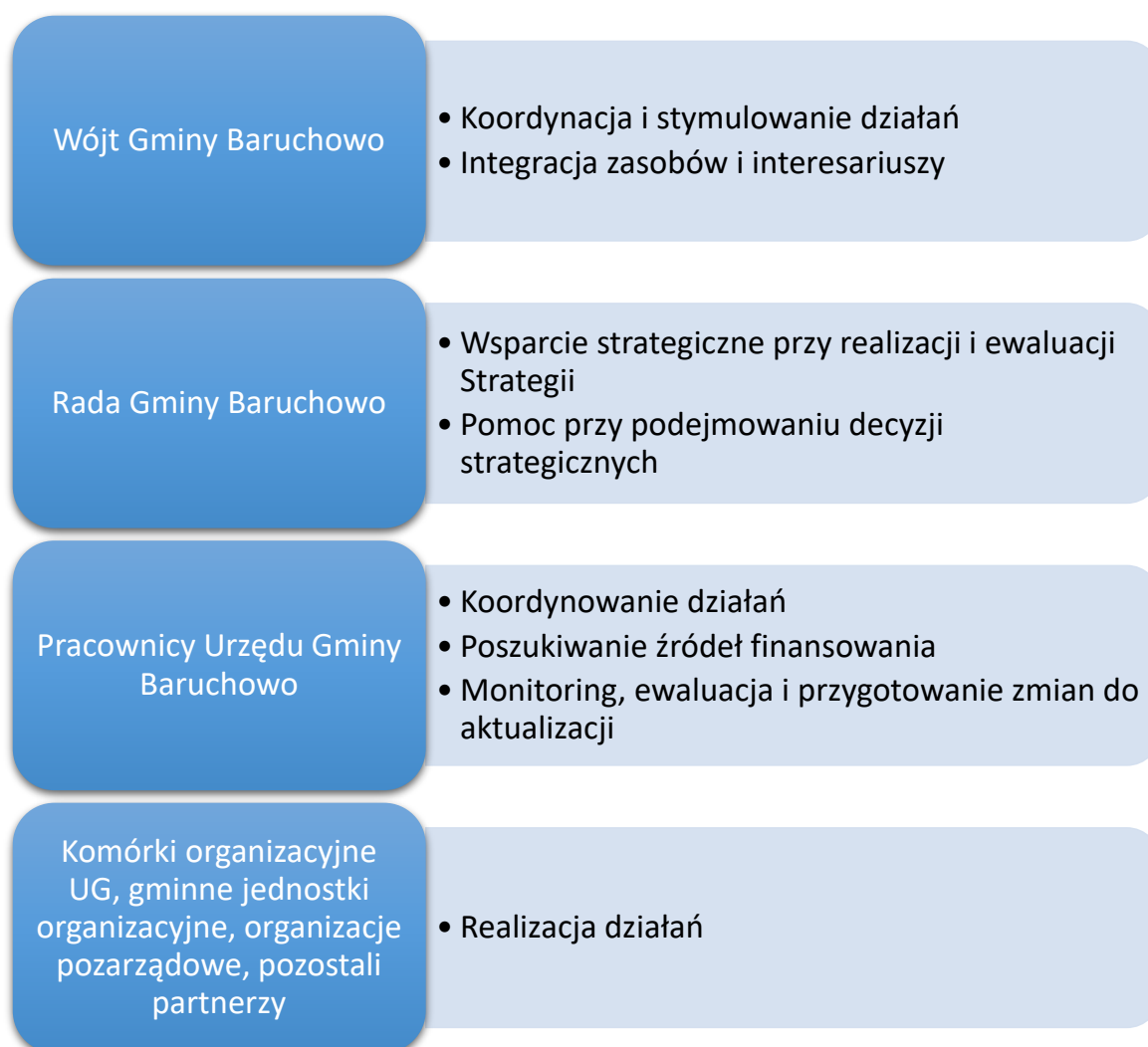
- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,

- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Gminy Baruchowo,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania dla działań.

Wójt Gminy Baruchowo będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne referaty i pracowników Urzędu Gminy Baruchowo oraz kierowników, dyrektorów gminnych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Rada Gminy będzie wsparciem strategicznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, których realizację wspierać mogą, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu gminy, partnerzy społeczno-gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Gminą i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Gminą Baruchowo (liderem i koordynatorem).

Rysunek 8. Podział zadań realizacji Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy Baruchowo będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecanie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym.

Dodatkowo rekomendowane jest również przyjęcie i aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów jednorocznych).

Wobec powyższego, dla sprawnej realizacji przedmiotowej strategii konieczne będzie opracowywanie i wdrażanie następujących dokumentów (strategii, programów, planów) wykonawczych:

- Programu Ochrony Środowiska,
- Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- Programu Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminnego Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomani,
- Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej Gminy oraz dostępna będzie do wglądu w Urzędzie Gminy.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu pozyskanych informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów.

Ewaluacji podlegać będzie: materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen oraz ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Podmiotem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Wójt Gminy Baruchowo, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Informacje przede wszystkim zawarte będą w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie gminy, który wynika z nałożonymi na jednostki samorządu terytorialnego zobowiązaniem wynikającym z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372).

Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

W ostatnim roku badania stopnia realizacji założeń Strategii, tj. 2027 r. sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

8. Źródła finansowania Strategii Rozwoju

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Gminy powinna wykorzystywać dostępne zewnętrzne środki finansowe oraz być dostosowana do możliwości budżetowych Gminy. Gmina Baruchowo przystępując do realizacji danego działania, w pierwszej kolejności analizuje możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na ten cel, tj.

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze celowe np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,
- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy,
- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),
- środki sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Gminy. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach funkcjonowania gminnych jednostek organizacyjnych. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych Gminy. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowy harmonogram realizacji działań wyznaczonych w Strategii.

Tabela 10. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy Baruchowo na lata 2021 – 2027

Cel operacyjny	Kierunki działań		Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
Cel operacyjny 1.1 Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej gminy	Rozwój gospodarki mieszkaniowej.									Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; Budżet podmiotów realizujących zabudowę mieszkaniową.
	Profesjonalne funkcjonowanie instytucji samorządowych.									Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 1.2 Rozwój infrastruktury społecznej, w tym obiektów instytucji kultury	Poprawa stanu technicznego i dostępności obiektów użyteczności publicznej.									Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Ulepszenie jakości usług i dostępności jednostek oświatowych i sportowo-rekreacyjnych.									Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		w tym: modernizacja Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Baruchowie								3 050 000,00 zł Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Wzmocnienie oferty kulturalno-turystycznej Gminy.									Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Cel operacyjny	Kierunki działań		Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania							Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
Cel operacyjny 1.3 Aktywizacja i pomoc społeczna wraz z przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu	Poprawa warunków funkcjonowania mieszkańców we wszystkich grupach wiekowych.									Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		w tym: budowa Wielopokoleniowego Centrum Aktywności Rodzinnej w Baruchowie								10 750 000,00 zł Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Wsparcie i aktywizacja osób z problemami społecznymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.									Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		w tym: budowa ogólnodostępnych miejsc rekreacji i aktywności fizycznej z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych w miejscowości Baruchowo								1 470 000,00 zł Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 2.1 Wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej Gminy	Rozbudowa oferty i promocji turystycznej Gminy.									Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Realizacja przedsięwzięć dążących do pozyskania nowych inwestorów.									Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Cel operacyjny	Kierunki działań		Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania							
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
Cel operacyjny 2.2 Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej.									Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		w tym: przebudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Baruchowo								5 550 000,00 zł Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		w tym: budowa sieci wodociągowej								Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Budowa, przebudowa i utrzymanie dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (oświetlenie uliczne, ścieżki rowerowe, chodniki, prawidłowe oznakowanie).									Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		w tym: przebudowa dróg gminnych na terenie gminy Baruchowo								10 500 000,00 zł Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 2.3 Podniesienie kompetencji zawodowych mieszkańców	Podnoszenie i doskonalenie kompetencji zawodowych mieszkańców									Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Cel operacyjny	Kierunki działań		Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania							
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
Cel operacyjny 3.1 Poprawa estetyki Gminy	Zwiększenie ilości odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych									Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		w tym: zagospodarowanie terenu w Centrum Baruchowa								4 050 000,00 zł Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej									Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
Cel operacyjny 3.2 Poprawa stanu środowiska naturalnego wraz z wykorzystaniem OZE	Wdrożenie działań dążących do poprawy stanu powietrza atmosferycznego, w tym wymiana źródeł ciepła, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej									. Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
		w tym: termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej								2 200 000,00 zł Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
		w tym: kampania inf-prom w zakresie odnawialnych źródeł energii								1 000,00 zł Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne
	Zrównoważone gospodarowanie wodami									Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Cel operacyjny	Kierunki działań		Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania							
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania
	Efektywny system gospodarowania odpadami									Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
		w tym: rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów								8 450 000,00 zł Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 3.3 Zwiększenie spójności zagospodarowania przestrzennego	Bieżąca aktualizacja dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe gminy									Budżet Gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Baruchowo

Poniżej opisano fundusze i środki zewnętrzne, które stanowią potencjalne źródła finansowania działań strategicznych.

Fundusze Europejskie na lata 2021-2027

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej UE, w tym ma łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).

Europejski Fundusz Społeczny+ ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki.

Powyższe fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, a jego celem jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

W ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich** wspierany jest rozwój wsi i obszarów wiejskich oraz sektor rolno-spożywczy. W perspektywie na lata 2021-2027 wyznaczono dziewięć celów w zakresie: zapewnienia rolnikom godziwych dochodów, zwiększenia konkurencyjności, poprawy pozycji rolnika w łańcuchach wartości, przyczyniania się do łagodzenia skutków zmian klimatu i przystosowywania się do nich, a także do zrównoważonej produkcji energii, wydajnego gospodarowania glebą, różnorodności biologicznej i krajobrazu rolniczego, zmian strukturalnych i wymiany pokoleń, zatrudnienia i wzrostu gospodarczego na obszarach wiejskich, zdrowia, żywność i oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspierają przedsięwzięcia, w formie instrumentów zwrotnych, z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową.

Rządowy Fundusz Dróg

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD) stanowi kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli.

Funduszu ma również na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej stanowi przy tym działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego.

Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego mają na celu dofinansowanie zadań z zakresu kultury o charakterze projektowym, z wyłączeniem stałej działalności kulturalnej podmiotów. Skierowane są do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, instytucji filmowych, szkół i uczelni wyższych, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, kościołów i związków wyznaniowych oraz ich osób prawnych. Wyjątek stanowi jeden program – Ochrona zabytków, w ramach którego osoby fizyczne mogą również składać wniosek o wsparcie.

Fundusze norweskie i EOG 2014-2021

Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy (czyli tzw. Fundusze norweskie i EOG) to forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię, i Lichtenstein nowym członkom UE – kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim. Głównym celem Funduszy norweskich i Funduszy EOG jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

Za koordynację wdrażania Funduszy norweskich i EOG w Polsce odpowiada Ministerstwo

Inwestycji i Rozwoju.

Programy w ramach III edycji Funduszy norweskich i EOG będą wdrażane do 2024 r. Wyjątek stanowi Fundusz Współpracy Dwustronnej, który będzie wdrażany do 30 kwietnia 2025 r.

Do programów tych należą:

- Rozwój przedsiębiorczości i innowacje,
- Rozwój Lokalny,
- Badania naukowe,
- Edukacja,
- Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu,
- Kultura,
- Zdrowie,
- Sprawiedliwość,
- Sprawy Wewnętrzne,
- Fundusz Współpracy Dwustronnej,
- Pomoc Techniczna,
- Fundusz NGO,
- Social Dialogue-Decent Work.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Jest to kompleksowy program reform i projektów strategicznych. Jego celem jest wzmocnienie odporności gospodarczej i społecznej oraz budowa potencjału polskiej gospodarki na przyszłość. Powyższy Program ma odbudować kondycję gospodarki po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 i zapewnić jej większą odporność na przyszłe nieprzewidziane okoliczności. Środki przyznawane w ramach programu mają być przeznaczone na modernizację technologiczną, trafić do rodzimych firm oraz poprawić jakość życia Polaków i konkurencyjność naszej gospodarki.

W ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Polska będzie miała do dyspozycji ok. 58,1 mld euro, w tym: 23,9 mld euro w formie dotacji oraz 34,2 mld euro w pożyczkach. Czas na wykorzystanie tych środków to rok 2026.

Środki muszą być przeznaczone na konkretne inwestycje, wpisujące się w kluczowe obszary dla UE: infrastruktura, transport, energia i środowisko, innowacje, cyfryzacja, zdrowie, społeczeństwo oraz spójność terytorialna.

Wobec powyższego, Plan odbudowy ma na celu zbudowanie odporności poprzez realizację projektów w następujących obszarach:

1. Odporne społeczeństwo:
 - Ochrona zdrowia.
 - Edukacja.
2. Odporne państwo:
 - Cyfryzacja usług publicznych
 - Infrastruktura i komunikacja
3. Odporna gospodarka:
 - Umiejętności.
 - Nowe technologie.
4. Odporne środowisko:
 - Budynki.
 - Energetyka.

Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 – 2027 (PROO) i Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO).

PROO to program bezpośredniego wsparcia rozwoju polskich organizacji obywatelskich. Dotacje w ramach programu będą przydzielane na rozwój instytucjonalny organizacji oraz realizację ich celów statutowych. Dotacje będzie można uzyskać zarówno na realizację wieloletniej strategii rozwoju organizacji, budowę kapitału żelaznego, ale także np. na zaspokojenie nagłych potrzeb w sytuacjach awaryjnych. Są uruchamiane konkursy dla mediów obywatelskich, organizacji strażniczych, think tanków.

Celem FIO jest natomiast dofinansowywanie projektów mających na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Dotację można otrzymać na projekt społeczny. Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie obszary działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety: „Małe Inicjatywy”, „Aktywne Społeczeństwo”, „Aktywni Obywatele”, „Silne Organizacje Pozarządowe”.

Fundusz Inwestycji Samorządowych

Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany jest przez Polski Fundusz Rozwoju. Fundusz powstał z myślą o zapewnieniu kapitału niezbędnego dla realizacji inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Fundusz oferuje kilka instrumentów finansowych: kapitał wspólnika/akcjonariusza, pożyczka wspólnika/akcjonariusza, dług podporządkowany względem finansowania bankowego. Samorządy dokonują wyboru wspólnika, jako akcjonariusza w trybie procedur konkurencyjnych. Głównymi sektorami objętymi tą formą finansowania są zadania użyteczności publicznej i zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno – kanalizacyjny, infrastruktura

społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia. Samorządy mogą pozyskać również środki na obiekty: infrastruktury sportowej, infrastruktury wspierającej biznes czy infrastruktury miejskiej.

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko	18
Tabela 2. Analiza SWOT – społeczeństwo	19
Tabela 3. Analiza SWOT – gospodarka	19
Tabela 4. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna	20
Tabela 5. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna	21
Tabela 6. Cele strategiczne i operacyjne	23
Tabela 7. Cel strategiczny: 1. Wzrost jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej gminy	25
Tabela 8. Cel strategiczny 2. Rozwój sektora turystycznego i gospodarczego oraz sprawnej infrastruktury technicznej.....	30
Tabela 9. Cel strategiczny 3: Ochrona środowiska oraz budowanie harmonijnego ładu przestrzennego	34
Tabela 10. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy Baruchowo na lata 2021 – 2027	61
 Rysunek 1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Baruchowo	39
Rysunek 2. Położenie Gminy Baruchowo na tle koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko - pomorskiego	42
Rysunek 3. Położenie gminy Baruchowo na tle OPPT i MOF	44
Rysunek 4. Położenie gminy Baruchowo na tle obszarów negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej	50
Rysunek 5. Położenie Gminy Baruchowo na tle obszarów cechujących się niedoborem wody dla rolnictwa.....	51
Rysunek 6. Położenie gminy Baruchowo na tle obszarów cechujących się peryferyjnością transportową	53
Rysunek 7. Obszary stanowiące potencjał rozwojowy Gminy Baruchowo	54
Rysunek 8. Podział zadań realizacji Strategii.....	57